

Az első magyar SELYEM- ÉS NEMEZ-KALAP GYÁRI-RAKTÁRÁBÓL

Skrivan Vincze PESTEN.

Főraktár: kigyó-tér. Gyári helyiség: stáció-utca 34. szám alatt.

Nagy választékú raktár, mindennemű selyem- és nemezkalapból, urak, urhölgyek és gyermekek számára, saját és külföldi gyártmányok, kelme-vadászkalapok, hazi- és vadászplak, kucsmák, nyakkendők, uti-nemez-topánk, ugyancsak nemez-czipők börtálpal, papucskok és egészségi nemezkalapok.

Az összes formák az alábbi számok szerint kaphatók. Vidéki megrendeléseknél a mellette álló számok pontos kitetel mellett, még a kalapok árát, színet és a fejnagyságot megjelölni kérik.

Kalapok festés, tisztítás vagy divatosítás végett a legnagyobb készséggel elfogadtatnak és gyorsan elkészítetnek.

1. szám legújabb forma, egész kemény, fekete vagy szürke színben 3, 4-5 ftig.
2. " széles karimával, egészen lágy, fekete vagy szürke színű 3, 4-5 ftig.
3. " kemény, fekete vagy szürke színben 2 ft. 50 kr., 3-5 ftig.
4. " egész kemény vagy szürke színben 2 ft. 50 kr., 3-5 ftig.
5. " félkemény vagy szürke színben selyemmel bélelve 2 ft. 50 kr., 3, 4-4 ft. 50 kr., selyem- és báronnyal kerítve 4 ft. 50 kr. - 5 ftig, legfinomabb 6 ft., nem bekerítve 2 ft. 50 kr., 3-4 ftig.
6. " félkemény vagy egész lágy, fekete és szürke színben 3 ft. 50 kr., 4-5 ftig.
7. " félkemény vagy egész lágy 2 ft. 50 kr. egész 3-4 ft. 50 krig.
8. " félkemény vagy egész lágy 3-5 ftig.
9. " Inaskalap fekete kemény 3, 4, 5, 6 ft.

10. szám kocsis-kalap csak feketén és kemény 2 ft. 50 kr., 3-6 ftig.
 11. " Kucsma 2 ft. 50 kr., finom Astrikán 5 ft., Persian 5, 6-8 ftig.
 12. " Kalap ok tiszta, papok számára egyszerű 4-5 ftig, selyem-nemezben finom 5-6 ft.
 13. " Egész lágy, fekete 3. 3 ft. 50 kr., 4 ftig, szürke 2 ft. 50 kr., 3-4 ftig, zöld 4 ft., barna 2 ft. 50 kr., 3 ft. 50 krig.
 14. " Vadász-kalap kelmebőlszürke, zöld bekerítve egész lágy, stájerforma, finom felcsírázva 6 ft., szürke nemezben 3, 4-5 ftig, zöld nemezben 3, 4-5 ftig.
 15. " Selyem-kalap fekete kemény 3, 4-5 ft. 50 krig.
 16. " Selyem-kalap fekete kemény 3, 4-5 ft. 50 krig.
 17. " fekete és szürke félkemény, egész lágy 3, 4-5 ft.
 18. " egész kemény, fekete csak 3, 4-5 ft.
 19. " fekete félkemény, egész lágy 4-5 ft.
 20. " Utazó forma, széles, lágy vagy félkemény, világ, szürke, sötét zöld, vagy fekete 2 ft. 50 kr. 3-5 ft.
- Gyermekkalapok kaphatók, 4. számú egész kemény, fekete kockás szalaggal, vörös fekete vagy fehér 2 ft. 90 kr., 3 ft. 50 kr. 5. számú fekete vagy szürke, selyem vagy báronnyal felékesítve 3 ftal, vékony szalaggal 2 ft., 2 ft. 50 kr. 3 ftig. 7. számú fekete vagy szürke 2 ft., 2 ft. 50 kr. 3 ft. Legkisebb gyermekek számára felálló karimával, fekete vagy szürke 2 ft. 50 kr. 3 ft., szint olyanok tiszta fehér 5-6 ftig.

Nagybani és darabonkinti eladás.

Titkos BETEGSÉGEK,
ujjonnan keletkezettek
8 nap alatt
minőségre nézve
48 óra alatt
meggyógyítanak

dr. Fux J.
23 év óta fenálló rendelési intézetében, anélkül, hogy a beteg foglalatosságában háborgattatnék.
Rendel: d. u. 1-4 óráig.
Tiszteletdíjjal ellátott levelek a leggyorsabban eszközöztetnek.
Lakása: Király-utca, 24. sz. a. 1-ső emelet 1876 (8-12)

Mindennemű takarópapíros (Makulatur)
kapható Pesten, egyetem-utca 4-ik sz.

Titkos 1412 (8-0) betegségeket
még makacs és üdült bajokat is úgy kóródában, mint magán gyakorlati folytan több ezer beteg legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gátoltnak, gyökeresen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos
Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban, 1-ső emelet. délelőtt 7-9-ig, délután 1-4 óráig.
Díjazott levelekre azonnal válaszolnak, s kívánatra a gyógyszeres is megküldetnek.

1860-ki kölcsön-sorsjegyek,
huzás február 1-én.
Főnyeremény 300,000 forint.

Kapható alóirt pénztárolórodájában készpénzfizetés mellett a bécsi büzei árfolyam szerint, havonként 3 ft. 50 kr. vagy évnegyedenként 7 ft. 25 kr. részlet lefizetése mellett egy 100 ftos sorsjegy után, vagy havonként 16 ft. vagy évnegyedenként 83 ft. részletfizetés mellett egy 500 ftos sorsjegy után.

A vevő a kamatokat a megvétel napjától kezdve már elvezendi; ajánljuk továbbá részletfizetések mellett következő 12 sorsjegyből álló csoportokat, melyekre évenként 28 huzás esik.

u. m. 1 Credit, 1 1860-ki 100 ftos, 1 1864-ki 100 ftos, 1 badeni, 1 Salm, 1 Clary 1 Genois, 1 Pálffy, 1 Svéd, 1 Waldstein, 1 Rudolf, 1 Keglevich-sorsjegy, melyekért 20 ft. lezárási összeg és a további havonkénti 12 ft. 50 kr. vagy évnegyedenkénti 32 ft. részlen fizetendő. Az utolsó részlet lefizetésével a vevőnek a kifizető 12 db. eredeti sorsjegy kiszolgáltatnak, ezen sorsjegyekre nézve a tulajdon jog vagy a nettó lani nyereség már az első részlet lefizetésével biztosítottak, a csaknem bizonyosan várható, hogy tekintve az értékpapírok jelenlegi igen olcsó árfolyamát, a sorsjegyek ártételénél a beszerzési árakat okvetlen jóval felül fogják haladni.

IGÉRVÉNYEK:

1 Salm-sorsjegy	2 ft. 50 kr.
1 Clary-sorsjegy	2 ft. 50 kr.
1 Genois-sorsjegy	2 ft. 50 kr.
1 1860-ki 100 ftos	2 ft. 50 kr. és bélyeg-díj.
1 1860-ki 500 ftos	6 ft. - kr.

5 db. 1860-iki egész ígervény ára csak 31 ft., 10 db. ára csak 58 ft.

MORGENSTERN A. és TÁRSA
pénzváltóüzlete Pesten, Deák Ferencz-utca 9. sz. a.
Levélbeli megbízások gyorsan eszközöltetnek, s egy az 1866 dík évre érvényes sorshuzási terv ingért fog kiszolgáltatni. 1369 (2-0)

Évnegyedenként csak 4 forint
befizetésével résztvehetni azon általunk 20 részvevőre rendezett társasorsjegyekre nézve, melyek 20 db. valamennyi országrak jégből állanak, egy badeni 35 ftos sorsjegy hozzáadásából, s a melyekre évenként esik

35 huzás.

A részletfizetéseknek 25 évnegyeden a részvétjegy 4 ft. ával történt lefizetése után valamennyi sorsjegy a 20 részvevő tulajdona. - Bélyegilleték egyszer mindenkorra 68 kr.

Részvevők, kik nagyobb nyeresévt és sorsjegrészt akarnak, játszhatnak a társulatnál 8 ft. évnegyedi részlet lefizetésével a tizedik részre. (Bélyegilleték egyszer mindenkorra 1 ft. 36 kr.), vagy 20 ft. évnegyedenkénti részletlefizetéssel a negyedik részre. (Bélyegdíj egyszer mindenkorra 3 ft. 40 kr.)

Mindenki beléphet tetszés szerint bármelyik társulatba a nélkül, hogy a többi részvevővel csak érintkezésbe is jöni kellene.

MORGENSTERN A. és TÁRSA
pénzváltóüzlete Pesten, Deák Ferencz-utca 9. sz. a.
Levélbeli megrendelések azonnal teljesítetnek, kívánatra a programm ingért küldetik meg. 1368 (2-0)

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszereszek
Matico-injectioja és matico-tokocskái
PÁRISBAN (Rue Richelieu 45).

Uj gyógyszer, mely a Perui matico-fa leveliből van készíteve a gonorrhoe gyors és eszalhatlan gyógyítására a nélkül, hogy a belső részekben feszültséget vagy gyladást idézne elő. Dr. Ricord s a párisi orvosok többje ezen szer megjelése óta minden más gyógyszeret mellőznek. Az injectio, a betegség kezdetekor a tokocskák idült esetekben, mikor a copahú, cubeba s más érczes alapokon fekvő injectiók hatása eredmény nélkül maradtak - alkalmaztatik. - A főraktár létezik **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél, Pest király-utca 7. sz. a. 1395 (9-32)

A hamburgi, londoni, párisi, müncheni és bécsi érmeikkel kitüntetve.
A KORNEUBURGI MARHAPOR
marhabetegségek s marhavész ellen

a legnagyobb eredménnyel használható; az ellenállási erőt gyámoltítja s minden dögs befolyásoktól megóvjja, gátot vet továbbá mindazon betegségeknek, melyeknek legtöbbszörre a marhák kitve vannak; kitünő hatkodságot igazolja különösen lovaknál a mirigy, torokfájás, bélgörce s zabálási hiány esetében. Szarvasmarháknál: a vérfejes, szelhas, s a tej megjobbitásánál, nagy hatást gyakorol továbbá a borjúzás alkalmával; juhoknál felette ajánlatos a májglistazta eltávolítására s az altesti bántalmak mindenben.

Valódi minőségben kapható **PESTEN: Török József** gyógyszerésznél király-utca 7. sz. a., **Thalmayer és társa, s Halbauer** testvéreknél. **BUDAN:** az udvari gyógyszerháznál, s Magyarországon legtöbb városában, melyek hirlapilag időről-időre közöltnak. 1458 (4-8)

Biztos és gyors kiirtása
patkányok s egereknek,
egy es. kir. kizár. szab. patkány- s egérgpusztító szer által gyertya formában.
Egy darab ára 50 kr. a. é.
Valódi minőségben kapható:
PESTEN: Török József gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik sz. a., továbbá:
N.-Beckerek: Nadelkowitz. - **Csaktornyan:** Kárácz A. - **Eperjesen:** Zsembery J. **Jassenova:** Dudovics J. - **Keszthelyen:** Wünsch F. - **Kolozsvárt:** Wolf J. - **Pozsonyban:** Scherz Fülöp. - **Sopronban:** Pachhofer. - **Sopronban:** Franke A. **Vasváradon:** Halter D. F. - **Verőczen:** Bécs J. K. urnakál. 1474 (2-14)

Pest, január 21-én 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. - Fél évre 5 ft. - Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. - Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer halasztott pélt sor ára, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 krba háromsor- vagy többesori ígtatásnál csak 7 krba számítatik. - Külföldre nézve kiadó-hivatalknak számára hirdetésmenyeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. - M.-Frankfurtban: Jaeger könyvkereskedés; Bécsben: Oppelk Alajos. - Bélyeg-díj, külön minden ígtatás után 30 ujkr.

Gróf Andrassy Gyula.

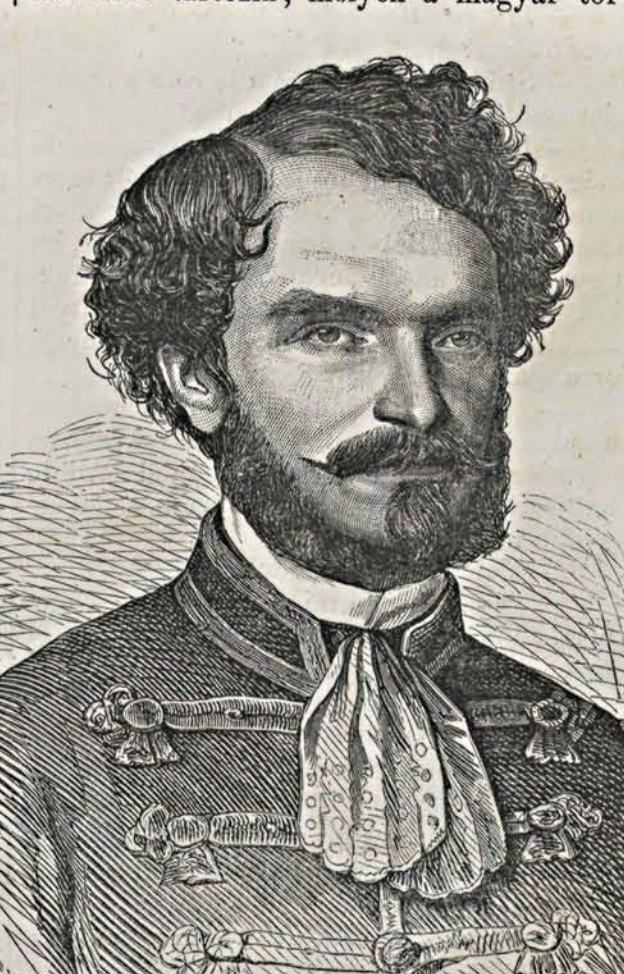
A magyar közélet egyik kitünő harc-osának, gróf Andrassy Gyulának arczképét ugyan már régebben (1861-ben) volt alkal-munk bemutatni e lapokban: de bizonyosan szivesen veendik olvasóink, ha a mostani magyar képviselőház köztiszteletben álló s a közbizalom csaknem egyhangu szavazata által megválasztott másodelnökének alakját, ezuttal sikerültebb rajzban állítjuk lapunk élére.

Gróf Andrassy Gyula most alig 45 éves, s e szerint férfikorának legmunkabiróbb szakában áll. A közpolitikai pályára azon-ban korán lépéven, neve már több mint két évtized óta azon férfaink sorában említettik, kikben épen ugy szoktuk becsülni a következetes, tiszta jellemet, mint a szellemi tehetséget, a szónoki és irodalmi jártasságot. Az 1848 előtti években már ott találjuk a magasabbra törekvő ifjut mind a publicistika terén, mind a törvényhozási terem sorompói között, ép oly bátran, mint alaposan és öntudattal küzdeni az ujjabkori kulturai és szabadsági eszmék kivívása mellett.

Müködése csakhamar figyel-met gerjesztett, s ámbár a hat-tásvadászat közönséges eszkö-zeit mindig távol tudta magá-tól tartani: népszerűsége nő-tön nőtt s a közelismerés mind-inkább tágitotta hatáskörét. Az 1848-iki mozgalmas évben már Zemplénmegye főispáni széké-ben ült s később még nagyobb és fontosabb megbizatásokban járt el külföldi udvaroknál. A forradalom lezajlása után szá-mos évig élt Párisban, s e vilá-gvárosban töltött évei elég anyaga-got szolgáltatnak az ő élénk és tevékeny szellemének mind ismeretei szaporítására, mind meggyőződéséi szilárdulására.

Száműzetéséből hazájába visszatérve, a Bach-féle absolutismus megbukásával, s midőn itthon újra szabadabb napokra virrad-tunk: Andrassy Gyulát csakhamar ismét fölkereste a közbizalom s az 1861-diki

országgyűlés tagjai között ismét ő volt a legelső egyike, kik államférfiui tapintatot, s a helyzet felfogásában s megítélésében legtöbb határozottságot, de egyszersmind józan higgadságot tanusítottak. Gróf Andrassy Gyula távol volt minden szónoki viszketetgtől; nem volt a hatásra számított vaktöltésű nagy szavak embere: de ha szó-lott, minden szavának megvolt súlya, meg-volt helye és ideje, és a mi legfőbb, megvolt - igazsága, őszintesége. 1861-ben mondott egyik nagyobb beszéde a legremekebb mű-vek közé tartozik, melyek a magyar tör-

GRÓF ANDRÁSSY GYULA.

vényhozó gyűlések termeiben valaha mon-dattak. S ily előzmények után nem csodálhatja senki, sőt valódi nyereségnek tarthatjuk, hogy gr. Andrassy Gyula most ismét helyet foglalhatott a nemzet képviselőinek díszes sorában. Megválasztásának módja és le-

folýása is igen dicséretesen jellemzi mind őt, mind választóit. Bizonyosság szolgál ez arra, hogy a valódi érdem nem csak fölkeresi nálunk a közbizalom, hanem elnémul ellen-ben minden netaláni ármány és tisztátalan szenvedély. A zemplénmegyei s. a. -ujhelyi kerület választása egyike volt a legszebbek-nek ez országban. Andrassy Gyula ellenében senki nem lépett fel követjelöltül, s midőn nov. 5-én déli órákban a vidéki nagyszámú választószereg, számos nemzeti lobogóval, zene és lovas banderium kíséretében S. A. -Ujhelyre a megyeház terére megérkezett: a választási elnök kérdésére öröm-riadások között s egyhangulag gróf Andrassy Gyula nevével feleltek. Az egyetlen szó ellenzése nélkül megválasztott képviselő nem sokára a választó-sereg közé érkezve, lelkesülten vállalkra emelék s felvitték a megyeház terembe, hol egy - annak idejében a lapokban is közzétett - jeles beszédben fej-tette ki programmját, többi kö-zött kijelentve: „hogy egyedül az 1848-diki törvények alapján, a józan megfontolás higgadt elvén történendő békés kiegyen-lítést óhajtja és e mellett fog küzdeni, semmi olyat nem párt-olva, a mi nyolczszázados alkotmányunkon csorbát ejthetne; mert - mint a hallgatóság hely-eslése mellett mondá - a magyar nem azért kívánja az 1848-diki törvények szerinti szervezését, hogy a monarchiá-tól elváljon, hanem azért, hogy általa Ausztriával, melyet csak Magyarország tehet naggyá, annál szorosabb viszonyban egyesüljön.“

Az 1865. évi decz. 14-kén megnyílt országgyűlés alig ült össze, a nemzet képviselőinek bizalma gróf Andrassy Gyulát ültette az alsóház másodelnöki székébe, ki a decz. 21-diki ülésben egy nevéhez s fontos állá-sához méltó beszéddel foglalta el helyét s azóta az elnök meggátoltasá esetében több ízben vezette helyes tapintattal és szak-ügyességgel a vitaközös menetét. Az or-

szágyulás — mint tudjuk — eddig még csekélyebb érdekű, előzetes tárgyakkal foglalkozott; de azon hitet tápláljuk, hogy majd ha a nemzet életkérdései kerülnek szőnyegre, s a szenvedélyeknek talán nagyobb működési tér fog nyitni: akkor is elismeréssel fogjuk említeni gr. Andrássy Gyula státus-férfit jözségét s tapintatát, a képviselők sorai között épen úgy, mint az elnöki széken.

„Nem kell csüggednünk — mondá székfoglaló beszédében Andrássy Gyula — mert nem először van a gondviselés akaratából hivatta a magyar nemzet, európai kérdések eldöntéséhez járulni. Bizván nemzetünk geniusában, remélhetjük, hogy az annyi megpróbáltatáson keresztül, erejében mindig gyarapodott nemzet, ez alkalommal sem fog hivatása mögött maradni!“

Vajha ugy legyen!

A kortes-világ eredete.

(Novella.)

Irta Pálffy Albert.

(Folytatás.)

III.

Rencsik András uram nagy tekintélyű férfi volt otthon és a csehgyülésben. Épen ebédnél ült, egymaga foglalt az asztalnál helyet; kékosztó köpenye vállára volt terítve; alóla szedte elő a csipkés ingujjba göngyölt kezeit; felesége ünnepélyes járáskelés között szolgált neki; két legénye s az inas tiszteletteljes távolságból vártak, míg a gazda mindenből elköltvén porcióját, a sor rájuk következhetett.

A mint az ifju belépett, májszter uram öt már mint hozzáutasított ismerőst fogadta. Megkínálta helylyel az asztalnál, tányért és poharat tétetett eléje, s addig szóba sem ért vele, míg vendége egy fél gombócot le nem disputált torkán, s le nem hajtott egy pohárral a „Kálvária“ szőlőskert szörnyűség termékből. Az ivás még csak megjárta, de a mellett Rencsik András uram követelte, hogy a „gazda-kapálta“ Isten adományát meg meg is dicsérje.

A csizmadia ekkor, diszes uri tempók közt megtörölvén száját inge ujjába, a dologra tért.

— Szabad-e tudnom nemes ifju uram becses nevét?

— Nevem Abaházy Miklós

— Hogyan? Abaházy? talán csak nem épen Abaházy de Uj-Abaháza et Ó-Abaháza?

— Valósággal így hangzik nevem előtt praedikátumom.

— Akkor az ég vezérlette hozzá legdrágább öcsém urat. Mi vérszerénti sógorságban vagyunk.

— Feleltébb örülök szerencsémnek: főkép ha megmagyarázza Rencsik András uram, honnan származik familiánk ezen összeköttetése.

— Remélem, hallotta öcsém uram néhai Abaházy Noé konziliárius uramnak hírére?

— Már hogy ne hallottam volna? Referendarius volt az udvari kancellárián, ugy gondolom, Mária Terézia királyné dicsó uralkodása idejében.

— Nagyon jól mondja. De akkor azt kell tudnia, hogy a néhai nagyságos ur, penzióba kerülvén, Kassán tölté öregsége napjait, s halála előtt két órával, keresztyéni házasságra kelt szakácsnéjával, Rencsik Borbála asszonyommal, a kit még én életben találtam 1809-ben, a midőn a békési inzurrekcióval kirukkoltunk Bonaparte generalis ellen. Oh ez változtat a dolgon. Nem

könnyen vett rá nórárius uram, hogy a vendégszobámat idegennek adjam arendába, habár az a tizenkét váltó forint, a minél alább alkuba sem ereszkedem, bizony elkelt volna szegény házamban, a midőn a timár azt sem tudja már mit kérjen a kordoványért, ugy felment a jó portéka ára a mai szük világban.

— A mi a szoba árát illeti, drága májszter uram: eziránt kár kettőnk között a szóvesztegetés. Tessék csak egy szóval mondani, ennyi meg ennyi forint, s én tüstént felcsapok.

— Micsoda? ifju uram nem akarja köztünk a sógorságot elfogadni.

— Dehogyan fogadom. Inkább iszom is egyet rá. Isten éltesse májszter uram, egész uri háznépével együtt.

Az öreg szintén töltött, de egyelőre nem üríté ki poharát. Kissé gondolkodott, aztán mondá:

— Nem tudok kedvem szerint beszélni az olyan emberrel, a kit öcsém uramnak neveztem, ő pedig májszter uramnak titulál vissza.

— Ezer bocsánat, kedves uram bátyám: bizony csak nyelvem siklott meg: szívemben én is épen ugy akartam mondani.

— Ez már máskint hangzik. Hozta Isten szegény házamba drágalatos öcsém urat. A Rencsik-familia Bethlen Gábortól nyerte a donációt, öcsém uramnak pedig mint fiskálisnak tudnia kell: a német békekötésben ígérte meg, hogy respektálni fogja az erdélyi fejedelem által adott nemesleveleket.

Magam is így tanultam a törvényben. Ha pusztán csak a nemesi just veszem tekintetbe, s nem egyszersmind a roppant uradal makat, a Bethlen Gábor hű Rencsikjei s a felséges királyiház Eszterházyai között annyi különbség sincs, mint a kőrmöm feketéje.

— Így tanulta öcsém uram a pesti universitásban?

— Szóroló szóra. Hozom is róla a „praeclearumot“ ügyvédi diplomába.

— Igen örvendek, hogy nem veszett ki még az igazi tudomány az iskolákból: mert a mi a vármegyéket, különösen ezt a mi szerencsétlen Békésvármegyénket illeti, itt ugyan csak annyit érünk a nemességünkkel, hogy legalább mi még néhányan fityet hányhatunk Tobiás István tisztartó uram orra alá.

— Ha több időnk lesz beszélgetésre, majd magam is elmondom, minő kázusom esett érdemes tisztartó urammal. Addig hallja tölem most, uram bátyám, a legnagyobb ujságot.

— Valami országos dolog?

— Oly dolog, a mi minden nemes embert, mint a szent korona egyik tagját, egyenesen érdekelni fogja.

— Bizonyosan valami új gravamen; mert már mi nemesek, nem is várhatunk egyebet abból a veszedelmes Bécsből, a mióta: a Koháry herczeg ült be a kancelláriába.

— Micsoda? uram bátyám nem hallotta, hogy Koháry uram ő excelentiáját rég befektették őseinek kriptájába.

— No ha ugy van, akkor Isten nyugosztalja meg. Nem szolok több roszt róla, pedig bizony megérdemlent. Mondja csak, öcsém uram, azta nagy ujságot.

— Képzelve csak, minő rendeletet adott ki a nagyméltóságú kir. helytartótanács! Megparancsolta a vármegyéknek, hogy innen tul a közgyűléseken ne csak a nagy urak, viczispánok és táblabírák votumát számítsák, hanem egyenkint minden nemes ember szavazatát is, a ki csak megjelenik a gyűlésben.

Rencsik András uram kétszer háromszor is elmondatta e valóban meglepő ujságot. Érteni értette volna, de nem merete ugy magyarázni, a mint szíve ohajtotta Természetes, hogy a legnagyobb bizalmatlansággal és legalaposabb gyanuval fogadhatta azt, a mi így egyenesen a nagyméltóságú konziliumtól vagy az udv. kancelláriától érkezett a vármegyékre. A nemzet rég el volt szoktatva attól, hogy alkotmányá tekinetéből azon megromlott két helyről valami jót, helyest és üdvösséget nyerhetett volna.

És csak nehányszor ismétlé hazafias tündései között: „Ne csak a nagy urak, a viczispánok és táblabírák votumát, hanem minden közönéges nemes ember szavazatát számítsák, a ki csak megjelenik a gyűlésben!“

— Így szól a rendelet szóról szóra.

— A konziliumtól jött le.

A kancellária intimálta, a konzilium, ahhoz tartás végett, leküldte a megyékre.

— Az eszem megáll. De hiszen így az „aulikus“ urak maguk alatt vágják a fát. Hány vármegye van, a hol a nagy urakkal, viczispánokkal és táblabírákkal sem boldogulhatnak: most pedig nyakokra zudítják a sok apró nemes embert is, a mi annyi van az országban, mint ahány csillag az ég firmamentumán. Vagy tán megfordult a világ oda fön? Vége van az időknek, a midőn az ország beleegyezése nélkül viszik a szegény embert katonának, az adó pedig egy emelkedik fölfelé, hogy a parasztnak már a szeme is káprázik bele?

— Egészen más itt a cél, kedves uram bátyám. A szomorú időknek, a mikről beszélt bátyám, féligmeddig immáron vége van. Az urak szép igéretei e kaptak Pozsonyban az országgyűlésen: hazamentek igen nagy örömmel s hirdetik, hogy meg van mentve az ország jussa és a nemesek szabadsága. Most azonban oda fön egyszerűen egészen új fortélyhoz folyamodtak. Megtanulták, hogy az ország és a vármegyék ellen bajos anyi katonát fogdosni, amennyi nekik kell, s hiába parancsolják, hogy az adó felét ezüstpénzben szedjék be, ha egy pár keménynyaku vármegye megbicsakolja magát. Azért most abban török fejeket, hogy a mi eddig nem sikerült nekik a vármegyék ellen, ugyanazt megpróbálják a vármegyék készleges segítsége mellett.

Rencsik András uram bámulva bámult a beszélő ifju szemébe. Eddig mindig azt tartotta, hogy a grófok, bárók és a konziliáriusokra vágyó viczispánok árulják el az ország jussait, s ha a bécsi és budai urak ezekkel sem tudnak mindenütt elbánni, ugyan mi lesz velök, ha a legutolsó pipás nemes embert is szóhoz engedik a vármegye közgyűlésén? És legelőször is szülő földjére, nemes Békés vármegyére, gondolt, mely az 1820—1825-ki szomorú esztendőben az elvetemedettséggel meghunyászkodott az alkotmányt sértő udvari dikasztériumok irányában.

— Elment eszük, tanácsos uraiméknak — gondolá magában — s már nem tudják, mit cselekedjenek. Hiszen ha itt Békésben, a grófok Tobiás István tisztartó és Csúpor Ferencz viczispán háta mögé oda állítjuk azt az egy pár száz nemes, kit a vármegye-hajduk, urasági szabadosok és a gyulai vargák és csizmadiak közül összeszedünk, akkor holnap mindjárt miénk lesz Békés vármegye, mi hozzuk a határozatokat, s ugy visszairjuk az igazságot a bécsi uraknak, hogy ha még arra sem térnek meg, akkor csak Isten legyen irgalmas kegyelmes bűnös lelkűnek, mert e földön emberek előtt mentséget ugyan nem találunk.

Az ifju látván a gazda töprenkedéseit, mondá:

Örömmel veszem észre, hogy uram bátyám, mint nemes emberhez illik, nagyon jól ért az ország dolgaival. Egy körülményt azonban nem vesz figyelmébe. Amint most áll a dolog, a bécsi urak eddig-élé már megnyergeltek vagy husz vármegyét: de több van még ellenük harmincz kettőnél. Ha most oly vármegyékben, a hol gombamódra elszaporodott a parasztföldön lakó nemesség, a nagy urak agyon itatják a bocskorosságot s aztán részegfövel vezetik be őket a közgyűlésbe: nemde az ily tudatlan nép halálig azt fogja kiáltani, a mire vezetői, itatói és vesztegetői szajkómódra be-tanították?

— Van valami, öcsém uram beszédében: de bocsánom meg nekem, hogy legalább itt, Békés vármegyében egészen másként fog kiütni a dolog. Ismerem embereinket: ha bevisznek minket a gyűlésbe és megszavaztatnak, a nélkül, hogy diákos szavakkal spékelt hosszú beszédet is kelljen tartanunk, Békés vármegye három nap alatt fenekestől felfordul, s vége a Harucker uralkodásnak.

— Gondolja uram bátyám?

— A fejemet teszem rá hogy így lesz. Legalább nyolcvan mindenféle mesterembert, hajdut, koszmárost, árendást ismerek, a ki nemes ember létere a fogát csikorgatja, ha Váradra megy és szemére vetik, hogy abból az országot gyáván eladó Békés vármegyéből származik. Van jó dolga a bécsi uraknak, hogy maguk legalább nem bolygatják meg Békést, ha már elég hü czimborára akadtak benne.

— Ah? ugy-e? most értem már, miben ütöközött meg annyira az én kedves uram bátyám. Oh ne busuljon: van azon uraknak, a kikről beszélünk, annyi eszük, hogy mielőtt megindítják a terhes szekeret, kiszámítják, hány lovat kell előbe fogni? Nagyon jól tudják ők, hogy az újmódi vármegyeeggyűléssel Békést, s még néhány ily megyét, melyet zsebök fenékén tartottak, irgalmatlanul elvesztik, s a nemzet kezébe játszókat át. Ők azonban a réven reménylik visszanyeri azt, a mit a vámon elvesztettek. Meg vannak győződve, hogy az egy pár elveszendő vármegye helyett tíz, husz olyat nyerhetnek meg, s akkor nagy hamarjában összehívják az országgyűlést; megválasztatják a követeket, s a becsődített bocskorosságot által olyan utasításokat küldenek Pozsonyba, hogy a midőn majd haza kerülnek küldöttein s felolvassák az új törvényeket, ugyancsak éles szem legyen, a ki megtalál valamit, a mi fönmaradt volna az ország konstitutiójából és a nemesség szabadságából.

— Hisz ez gonosz praktika az ország szabadságának lerontására!

— Valóban legalább is hasonlít hozzá. De erről majd még bővebben beszélünk. Most kérném uram bátyám, mutassa meg a szobát, melyet szives lesz nekem átengedni, s aztán, ha tetszik, együtt látunk munkához, hogy kiragad hassuk ős Békés vármegyét a mostani szégyen gyalázatos pocsolajából.

Az ugynevezett nazarénusokról.

(Vége.)

A fő nazarénus multkor közlött vallomása — köszönet a derék főszolgabíróknak — mélyen hagy nemcsak a vádolt, de a kérdéses tanba is bepillantantunk. E. K. ugyan — legfőbb nazarénus lévén — tudta, hogy bíróság előtt beszélni s nem mondott ki mindent oly nyíltan, mint kevésbé avatott társai. Így p. o. a házasságra nézve egy másik nazarénus így vall: „Isten Ádámot és Évát teremtette és eskü nélkül összehadta. Isten azt parancsolja: ne esküdjétek se mennyre, se földre,

minálunk hát az esküvés nem szükséges. A kihirdetésnek, nehogy az mondassék: titokban keltek össze, a törvény szerint vagy a megye, vagy a helység házána! kell történni.“

Ime — a polgári házasság!

Halljuk ugyancz a *temetési szertartásról* (miről E. K. nem emlékezik): „A haldoklónak az ige adja a vigasztalást, mely azt tartja, hogy a ki nem vétkes, annak semmi sem kell. A temetés egyszerű; magunk megássuk a sirt s betemetjük. Krisztus is Simon levette a keresztről és eltemette; nekünk sem kell nagyobb pompa.“ S tovább: „Ha temetőbe nem engedik, oda, hol föld van, mert mindnyájan földből vagyunk és földdévélünk.“

Most visszatérhetünk az Antikrisztushoz; nézzük, mi lett további sorsa neki és főbb társainak.

Megkezdődött tehát pörük. s 1864. april 18-án Csongrád megye büntető törvényszékén *törvény által meg nem engedett vallás előmozdítása s terjesztése általi közszend- és rendezettség miatt* E. K. fél évi, s társai: T. F. 4 havi, B. M. 4 havi, S. S., G. J., B. J. és T. J. egy-egy havi, közmunkán, hetenkint két napi börtöl tölendő fogságra ítéltettek. Ezen ítéletet a kir. ítélő-tábla is B. 2908. sz. a. aug. 24-dikén helybenhagyta. Az „Antikrisztus“ ugyanakkor fogsági ideje kitöltése után, illetősége helyére volt kisérendő.

Mindamellett, hogy az „apostol“ ekképen Váshárhelyről elexpediatott: megjelenése itt nem volt eredményekül. Most, midőn e sorokat írom (1865. nov.), Váshárhely egyik tizedében csupán két helyen van nazarénus gyülekezet s mind-egyik látogatott.

Ez előbb nyakas reformátusok olyan valódi nazarénusok mai napig: hogy nem is imádkozik közülök egy is *letérdepelés* nélkül.

Alkalmasint megunták a mi egyszerű isten-tiszteletünket, azért hunak a rejtelmes, zárt isteni-tisztelet felé. — Sajátágosabbak azon nazarénus gyülekezetek, melyek tagjai előbb rómkath. hitet vallottak. Ezek nem is beszélnek más-kép: „a keresztek, bálványok, gyónás, áldozás nem szükséges, templomba járni nem szükséges; egyáltalában mi a katolika hithez tartozik, semmi sem szükséges, stb. stb. (A. M. önvallomása Hor-goson, 1863. jun. 6-kán.)

Sőt annyira mennek: hogy egy titkos lapot tartanak, melyet csak a beavatottaknak szabad olvasniok, holott is előbbi vallásukra czélzó kifejezések vannak.

Igen természetes, hogy az ilyen *rajongásért* pörbe fogattak s három közülök elítéltettek; a két főbb nazarénus 3—3 havi, a harmadik pedig egyhavi egyszerű fogságra.

Igaz, hogy Váshárhelyen is, hol majd mind református volt, kivált az egyházi előjárókat eleintén igen gúnyolták; a templomot *kököporsónak* csufolták, s kivált miután mindenki papolhat közülök, az ilyen *kedvesajongásokra* (szerintök) nagy terük nyílt. Most már ezzel is alább hagytak.

Különbön e *papolók* nagy hévvel beszélnek mindenről, miről a bibliában csak szó van. Azon alkalommal, midőn egy gyülekezet istenitisztelet meglatogatott, egy *napszám* — ki különben szerfölött tudós papi hirben áll köztük — papolt.

Kicsiny, nádfódeles, közönséges parasztház volt az, melybe léptem — egy félreeső utcában. Az idő délutáni egy óra volt. (Ilyenkor szokták az istenitiszteletet tartani, hetenkint háromszor; leginkább kedden, pénteken és vasárnap.) Fehérre meszelt jókora nagyságú szobában 40—50 nazarénust találtam, kik hosszú padokon foglaltak helyet, férfiak, asszonyok vegyest. Voltak hajlott koruak, de voltak igen fiatalok is. A fentemlített pap egy asztal mellett állott a gyülekezet felé fordulva s írott énekes könyvből diktálta a mint következők:

CXIX. Zsoltár mótájára:

Jézus a mi lelkünknek barátja,
Az igazság fénylő világossága,
Légy jelen lélekben miközttünk,
Midőn most szolgálatra készülünk.
Im együtt vagyunk, jüj mihozánk
Áld-odat bőséggel toltsd miránk.

Önts szívünkbe életet, világot,
Hogy értsük az isteni igazságot;
Jüj hozzánk lelkünknek főpásztor,
Szívünknek kegyes megvigasztalója!
Teljesítsd rajtunk igéreteket,
Midőn mondád, ott leszek én köztetek.

Tanits minket szent tudományodra,
Vezér'lj drága világosságodra,
Engedd elérteni a hallgatónknak,
Hogy te szabadítja vagy azoknak,
Kik téged követnek, hozzád térnek,
Tölel szent áldást és kegyelmet vesznek.*

Ezután egy rögtönzött imában fohászodott az Urhoz, mire a gyülekezet letérdepelt s minden szavát ismételve zugta utána. Majd a bibliából egy részt felolvastott (Pál Róm. lev.): de nem csak felolvasta — meg is magyarázta.

Jól szemügyre vettem a jelenvoltagekat — egyetlen ösmerőst nem találtam, a kitől némi világoztatást nyerhettem volna — az idegenek iránt levén a nazarénusok szerfelett gyanakvók; mármár neheztem a dolog ilyen állapotján, mikor velem együtt hazafelé ballagva s felém jó akaró szemekkel sanditva, egy régi ösmerős öregasszonyt láttam meg.

— Ejnye Zsófi néni! nézze meg az ember — hát maga is nazaréna?

— Tudja, lelkem, — hát csak ugy találtam — ezek a hívők mindig imádkoznak — aztán szépen eldiktálják az éneket is, ugy hogy az ilyen is, mint én vagyok — utánok mondhatja.

— Hiszen azt a templomban is meg lehetne tenni s legalább nem kellene ilyen helyeken bujkálnia.

— Szégyenel az ilyen asszony — lássa lelkem — mint én, a templomba menni. Mindjárt utitagnak-buttnognak: „minek jön ez ide“? Ugyan mit imádkozik ez? Itt legalább imádkozhatok.

Mert hát Zsófi néniem van is mit leimádkoznia.

A mint látjuk, a nők is beszévték magukba eléggé e tant; de Könyvesnéhez (megérdemli, hogy kirjam nevét) nincs, nem is lesz egy se fogható. Ez a jámbor asszony attól a percztől kezdve, hogy az „Antikrisztus“ bezaratott: maga vette fel a bibliát s oly rajongó ékeszölést fejtett ki beszédeiben, milyent Amerikában sem tőn asszony a mormon vallás keletkezése óta. Kivált midőn gyermeke született s azt a hatóság lelkiési hivatal megkeresésér. karhatalommal volt kérytelen keresztvízre vitetni,*) fanatismusának legmagasabb tetőpontját érte el. Levelet írt az egyik lelkipászornak, melyben elveit fejtegeti s kereken ellentmond mindenféle hatalomnak gyermeke kereszteltetésé ügyében.

(Sajnálom, hogy ez irat az illető helyen elhagyódott s így nem közölhetem.)

A ref. egyház f. é. márcz 5-nél nem tűrhetette tovább e rajongásokat s ez ügyben nyomós felterjesztést tőn; minek következtében a nazarénusok ellen új vizsgálatok vannak folyamatban.

Egy rövid visszajáratással befejezhetem immár ismertetésemet.

A nazarénus vallás terjesztése e vidéken — nekem legalább ugy látszik — prjetári mesterfogás; megengedem, hogy kezdetben politikai czélzata lehetett. Jön ugyanis le Pestről ide Váshárhelyre hébe-korba czifra öltözött iparlovag — ki az — ugy is izgalmas kedélyű nazarénusokat még jobban buzditja, tüzei — csakhogy nem ingyen.

Mikor hull már le áldott népünk szeméről a hályog, hogy eszközül magát ne hagyja felhasználatni! S mikor lesz azon urakban egy kis lelkiismeretesség, hogy a népet aljas czéljaik eszközévé ne alacsonyítanak! Szél Farkas.

*) Ethei irományai közt van egy 21 lapból álló írott énekeskönyv; tartalmaz 9 éneket. Aljlon belőle itt egy, mely nem minden emelkedettség nélkül:

Örülj igen, oh, én lelkem,
Felejtés el bánatodat,
Mert Krisztus én idvességem.
Változtatja sorsomat.
É nyomorság völgyét
Elhagyod és örömet
Veszed, melynek nem lesz vége,
Mondhatatlan dicsősége.

Éjjel, nappal kiáltottam
Az én jó istenemhez,
Mert sok bumban elfáradtam,
Hogy látna iszembegek.
Az utazó fáradsván
Szép nyugodalmat kíván.
Igy én is éltetem végét
Kivánon és csendességét.
(Következik még 6 ily versszak.)

**) Ilyen eljárást nem egyszer kellett alkalmazni. Kézle.

0 Felsége bevonulása sándorostre decz. 12-kén. 1865. — (Wöber-Rozsák rajza után.)

Az országgyűlés megnyitása Ő Felsége által a budai várpalotában 1865. decz. 13-kén. — (Székely Bertalan rajza után.)

Visszapillantás a decemberi napokra.

I. Ó Felsége bevonulása Budapestre decz. 12. II. Az országgyűlés megnyitása Ó Felsége által Budán decz. 14.

A mult december hónap nagy horderejű eseményekkel örvendeztette meg hazánkat; nem csoda tehát, ha azokra még most is kedvesen emlékszünk vissza. E nagy események közé, — melyekben szűz reményeink napját láttuk fölvirradni, — kell sorolnunk azon körülményt, hogy a fejedelmet, ki a béke olajával jelent meg közöttünk, hazája fővárosában üdvözölheté a magyar; továbbá azt, hogy újra megnyiták azon terem ajtai, mely honatyáink tisztas gyülekezését fogadta magába, hogy józan bölcseséggel, érett megfontolással, hazánk sorsa fölött határozzanak.

E két nevezetes eseményt képeken is meg akarjuk örökíteni olvasóink számára. Egyik képünk Weber Henrik művésznök ra za után azon ünnepeit mutatja, midőn a fejedelem hazánk fővárosába bevonult. Mint még mindenki élénken emlékszik, december 12-ke volt, s az ifju Pest, mint menyasszonyi öltözetében az ifju ara, teljes pompában állott fejedelem fogadására. Koszorukal díszített magas árbozok jelölték az utat, a merre a fejedelem elvonult, s nemzeti zászlók lobogtak a házakon. Disztes banderium előzte meg a bevonulást; király Ó Felsége kocsiját a fiatal-ság; mintegy rögtönzött gárda, kardosan fogta körül, míg a tengeráradatként összegyűlt nép hangos örömríadásban tört ki. De szükségtelen tovább rajzolnunk e jelenetet, melyet a művész rajzolja oly élethíven állított elének, csak azt említsük meg, hogy kétszeresen megújulni fog, midőn a Fejedelem, Felséges nevével, fővárosunkat magas ígérete szerint a közel jövőben újra meglátogatja.

Másik képünk, Székely Bertalan nagy tehetségű művésznök vázlata után, azon jelenetet tünteti elő, midőn Ó Felsége, a budai várpalota tróntermében decz. 14-dikén a magyar országgyűlést megnyitó trónbeszédet tartja; mely emlékezet óta első trónbeszéd, a melyet magyar király magyar nyelven tartott, s mely oly reményeket keltett, hogy a jelen volt képviselők s országgyűlés huszonnégyezer szakasztották meg tetszésnyilvánításukkal.

(Az örömapok részleteit lapunk azon időbeli számaiban bővebben közöltük.)

Adja az ég, hogy e kedvező előjelek meghozzák a várt boldogabb jövőndt hazánkra, hogy mint a fergetegek után partra szállt hajósok a biztos révől, csak visszatartható tekinthessünk az elmúlt évek zivataraiba vissza.

A budai emléktáblák ügyében.

Állítsunk emléktáblákat! eleinte Budán, aztán Pesten, végre az összes hazában! melyek Isten, király s haza iránt hív előideink nemes tetteit hirdessék a haláktelel utókorunk.

Ezen indítványt 1864-ben volt szerencsém az orvosok s termésvizsgálók nagy gyűlésén (Pesten) megpendíteni; és az eszméimert nyervén, a m. t. akademiának, és által pedig az akadémia végzetési bizottságának ajánlatot. Az akkori időviszonyok (inség az alföldön, dissonantiák sok irányban) azt tanácsolták, hogy jobb lesz vagy husz táblának tartalmát az archaeologia s a történelem lámpájánál kikutatni, egy kis próbagyűjtést minden zaj nélkül, patriarcalis modorban megkísérteni, s ha látjuk, hogy van kilátás az eszmé megtestesülésére: akkor tegyük meg kellő alakban az illető lépéseket.

Két év telt el, és a reám bizott kísérlet eredménye im e következő:

Hírül adtam jogász (önkéntes) és orvos (kötelezett) tanítványaimnak az emléktáblák eszméjét, és azon nemes példát, melylyel *Kellemesi Melzer István* k. személynök ő excija az első (nevezetesen Verbóczy Istvánnak szentelt) tábla megszerzéséhez bőkezűleg járulni sziveskedett, és a régi „*verba movent, exempla trahunt*“—féle közmondás értelmében 310 forint gyűlt be a próbagyűjtés által két év alatt, és már 20 kő a legkeményebb sósokuti „*Litera A*“ fajtából, mely nem repedezik, nem cserepedik ki, mint a márvány) csinosan kifaragva áll Schlosser Ferenc kőfaragómesternek Pesten, a kerepesi úton levő műhelyében, s ezen 20 (Budán meliőbb befalazandó) táblára a következő történelmi tényeket tartalmazó feliratok készítették:

1) A budavári plébániatemplom, IV. Béla királytól kezdve, a bevándorlott németeknek plébániája volt.

2) A diszpiaczon álló vörösmárványkút táján már N. Lajos k. alatt a magyarok plébániája állott.

3) A mai várórségi (Garnison) templom hajdan mint *olasz* plébánia diszlett, mely a minorita rend volt, melybe az utolsó Árpád, t. i. III. András k. temetett el, s melyben I. Ferenc k. koronáztatott meg.

4) A gymnasium, mint már IV. Béla király óta a domonkosiak kolostora, Mátyás k. alatt az első magyar akademiának (egyetemnek) székhelye volt, s mellette amaz otromba külsejű s tévedésből *csonka torony*nak tartott toronyzerű építmény a domonkosiai (mai nap elpusztult) templomnak tornya.

5) A gymnasium előtti téren, mely régebben *Miklós piac*ának hívatott, Konth Miklós nádornak (a mai Pálffy gr. család ősapjának) állott háza. Ez nevezetesen ama két utcára, meg a térre szolgáló ház, mely mai nap „a vörös sün“—höz (zum rothen Igel) czimeztetik.

6) Ott, hol a k. egyetemi nyomdapéület áll, Báthory István erdélyi vajda, és mellette

7) Szeged városa két házat.

8) A városháza keleti szegletében szemben levő sarokház Kanizsai Miklós 1390-beli tárnokmesternek, és mellette a nyulszigeti domonkos apácák háza volt.

9) A sz. György-téren, mely hajdan is ekként hívatott, állott a mai német színház táján a Horogszegi Szilárdy Erzsébet (Mátyás k. édes anyja) által épített B. Sziz kisebb temploma, szemben a mai vízgép és a Hentzi-féle emlékt. kőzt.

10) Sz. György. egyháza, és mellett tőszomszédul állott

11) a sz. Zsigmond-prépostság; ez szegletház volt, melynek déli oldala a Zsigmond k. által megalapított u. n. *friss palotára* — a mai feyvertárra — tekintett, nyugati oldala pedig a sz. Zsigmond- (vagyis régi zsidó, mai vár) utcába nézett; és mellett állott

12) Sz. Zsigmond-temploma a *cs. hék* hajdani plébániája, melyben Kunigundisz (Mátyás királynak első neje) volt eltemetve, kinek tetemét harminczkét év előtt a teregyenlítés alkalmával ásták ki véletlenül. Ezen sz. Zsigmond című prépostság és templom alapjának követi naponként tapadja a budai népség, a nélkül, hogy tudná, min jár.

13) E két épülettel szemben a mai Jakab- és Hesz-féle házak táján állottak hajdan a sz. Zsigmond kanonokok háza.

14) A Telesi gr. család mai háza táján állott: Lindvai Bánffy Miklósnak,

15) A mai udvari istálló helyén (nevezetesen ezen palotaszertü épületnek északi szárnya táján) állott a tárnokmesternek mindenkor lakása. Hol a mai cs. k. feyvertárnak déli vége szakad, volt ama sánczárók, mely a IV. Béla és ujra a Mátyás k. idejebeli királyi várat a sz. György tértől különözt el.

16) A mai fahérvári kapu: völgy- vagy zsidókapunak hívatott, valamint

17) A mai vizikapu ez. Jánosának,

18) A mai várta avagy főország táján létező hely „*Szombat-piacznak*“ (vicus Sabbathi),

19) A bécsi kapu pedig a török előtt Szombatkapunak hívatott

20) Itt szemben Zápolya János házában lakott Verbóczy István. (Volt ugyan Verbóczynek saját háza is, de annak holváltát mindeddig kutforrásilag nem sikerült kinyomozni).

Ha most azt kérdik: miért állanak a kifaragott táblák még üresen, s miért nem rovatott föl anny vanulságos és a hazafíni keblet valóban föl emelő fölirat a kész táblákra? azt feleljük, hogy még 2—300 foitra van szükség, és hogy a kiadott 200 forinton kívül már vagy még csak 100 ft. van hátra a dícsérettel halmozandó fiataliságnak (egyetemi polgármesterek s még egykét magas rangu lelkipásztor) önkényes adakozásából. S

*) Az emléktáblák föllállítását hivatalos uton két okból nem lehetett eddigre életbe léptetni. *Először* a táblák föllíratit szövegét kellett kiforrásilag (okirattilag) konstatírozni, mit is a föllíratandó első 20 táblára nézve a Toldy, Wenzel, Henszlmán, Arányi és az a fíradhatlan buvár, az érdemudus vendég Rupp I. tagokból álló bizottság épen e napokban fejezt be. *Másodszor* az akadémia végzetési bizottsága, mint már fönt említett, csak akkor leand eredményesül kezesgetni, amint hogy a fíradhatlan barátiság példája szerint kezesget is, de — a dolog természeténél fogva — még egészen ki nem elégíthető mérvben. A. L.

*) Hálátlanul volna, ha Rómer Flóris n. t. gym. igazgató urnak nem csekély számu hatóságól ezutal megfelelkezésem, ki azokat időről időre előforduló barátiság estélyek alkalmával gyűjtögetni, s aulitnak átküldeni sziveskedett, ki nem csak az író, hanem a felterített asztalnál is buzgólkodik az archaeologia javára. A. L.

mi következik mind ebből? Mind ebből az következik, hogy 1-ör az indítványozó a híres Hufelandot kövesse, ki többi közt azt mondá: *midőn (emberi) életkérés forog fönn: akkor mindent eldobzék föl az orvos, kényelmét, egészségét, kezeskötését, sőt ha kell, jó hírét is, de tanelvet vagy saját jó híre kedveért föl ne dődozza a beteg életét.* Az indítványozónak sorsa épen ilyen az emléktáblák életbeléptetésének ügyében: nem felelhetvén meg t. i. az említett 310 forintból álló gyűlédek a kitűzött szent cölnek, kénytelen az indítványozó, ha nem is az egész hazát (mert ezt majd az akadémia teendi), de legalább a hírlap-ápoló közönséget, a vagyonnal megdólt intelligentiát figyelmeztetni — bármit mondjanak a másék érzék vagy gondolkodók, kik aulitart a lépése miatt két év óta kíméletlenül, hol szunyog, hol meg darázsoscsipéssel illetik, — kénytelen, mondom, az indítványozónak a vagyonos értelmiséget arra figyelmeztetni, hogy mit tesznek a porosok (kereszteltek, nem kereszteltek, Róma hívei vagy — theologikus értelemben vett — antagonistái) a kölni világhírű katolikus dom ügyében? A kölni egyháznak építéséhez 600 év előtt (1248) fogtak s még két évtizedig dolgozhatnak rajta, ha oly kiapadhatlan buzgalommal iparkodnak, mint a hogy — néhány századig tartott szünet után — 15—20 év óta forgolódnak. S mi mozdítja elő Kölnben most olyhatalmasan a dom építésre megkívánt összegeket?

1-ör az, hogy az egész nemzet tudja, miszerint a kölni dom, mint a világ egyik kitűnőbb csodája — létezik. Szükség tehát, hogy a mi összes édes hazánk is tudja, nemcsak a 9—12 tagból álló akadémiai végzetési bizottság, meg a jogász és gyógyásznövendékség, hogy emléktáblák immár léteznek, s csak a fölíratra s befalaztatásra várnak.

2-ör Kölnben, s annak több mérföldre terjedő környékén minden ember, ki egy pint bort (abból a hírneves rajnaiból) megiszik, egy krajczárt vet egy e *castra* minden csapszékben fönlálló perselybe. Hát mi nem tehetnék szintén hasonló? s ha nem is csapszékben, nehogy tulságos ivásra sarkalljuk a jó hazafit, nem lehetne-e a mindig józanhangulatu kávéházakban s kaszinókban minden nemes érzésű honpolgárt mintegy ekként megozóltani: „*Atyafi! ha megnyered a partiet, vess az „emléktáblákra egy krajczárt az e castra föllíratott perselybe!*“ A persely tartalmát hűségden küldje el az illető kávé s káoszínó gondnok (mint a kölvideki emberséges csaplárosok az emléktáblák bizottságához minden hó végén (Pesten Eggenberger J. könyvtáros urhoz, ki ezen nem egészen nyugtelen pénzkezelést a bizottság kedvéért átvenni sziveskedett).*)

Szintén ekké tégy, kedves atyámfia, jövőre karácsony vagy Szilveszter estéjén egy krajczárt félre, a hányszor a *kartyajátékban* nyerni fogsz, továbbá midőn akármily néven nevezendő dári-dóban (torban, táncszívalomban), de főleg bucsulakomákon) mint házi gazda vígan érzed magadat, tégy egy tányérra egy krajczárt, vagy ha az igen csekélynek tetszenék, egy hatost; szőlítsd föl vendégeidat a példa utánzására, de természetesen minden *erőszakolás nélkül. Ne is fogadj el egy hatosnál többet, különben hamar rá unndának az üdvös divatra.*

Sokat szólhatnak még, de röviden csak azt mondom, hogy a külföldön sem vallának kudarcot az efféle kegyeletes nemzeti szokással.

Dr. Arányi Lajos.

*) Az emléktáblák föllíratását hivatalos uton két okból nem lehetett eddigre életbe léptetni. *Először* a táblák föllíratit szövegét kellett kiforrásilag (okirattilag) konstatírozni, mit is a föllíratandó első 20 táblára nézve a Toldy, Wenzel, Henszlmán, Arányi és az a fíradhatlan buvár, az érdemudus vendég Rupp I. tagokból álló bizottság épen e napokban fejezt be. *Másodszor* az akadémia végzetési bizottsága, mint már fönt említett, csak akkor leand eredményesül kezesgetni, amint hogy a fíradhatlan barátiság példája szerint kezesget is, de — a dolog természeténél fogva — még egészen ki nem elégíthető mérvben. A. L.

A francia időszaki sajtó.

Azon fontosságnál fogva, melylyel a francia politika és annak közegéi birnak Európában, czélszerűnek látjuk, a vezérnemzet időszaki sajtója iránt annál inkább tájékozni a magyar olvasót, sőt író közönséget, mert gyakorta van alkalmunk tapasztalni, mily férdőn ítélk meg egyik másik francia lap jelentőségét, híreinek hitelességét s nyilatkozatainak horderejét egyaránt. All pedig ez nemcsak a kormány, hanem a szabadelvű párt közegeit illetőleg is. Nem egyszer láttuk pl. a senkit sem képviselő *Presse* badarságait a mérsékelt republikánus párt vágyait kifejező *Siccle* szava ellen idéztetni, valamint a *France, Pays és Patrie* találgatásait a *Constitutionnel* sugalmazott, igazán félhivatalos felszólalásával egy sorsa állítani. Ezen tévedések helyreigazítása, nem különben az egyes lapok, valamint általában a francia sajtó szelleme és értékeinek meghatározása, feladata jelen soraimnak. Magától értetlik, hogy a szakára menő lapok közül csupán a főbbeket vendüljük szemügyre.

A francia politikai sajtó, irányát tekintve, három csoportra oszlik: kormánybeli, szabadelvű, s cleriko-legitimista csoportra. Lásuk ezeket egyenkint.

A kormánybeli közegek között első helyen említjük a hivatalos *Moniteur*. Ez száraz tárháza a kormány rendeleteinek, többnyire elavult külföldi tudósításokkal megtoldva. Azt a hitelesség egy hozza magával. Csupán a tárczaszéknek adnak szegénynek némi érdeket, különösen azok, melyek Gautier Theophil tollából folynak.

Hogy az öregek, értjük a lapot, fia született, a *Kis Moniteur*, közönségesen tudva van, valamint az is, hogy gyermekek módjára, előtte jár az apónak, a mennyiben az előestén lát világot, másrészt pedig sokszor előre kifezségi, mit szülője csak másnap fog hirdetni a harminczkétezer nyi közönségnek. Ezek t. i. valamennyien tartoznak a hivatalos lapot jártnai. A *Kis Moniteur* tárczasza About Ödön, ki hol regénynevel, hol egyéb dolgozatokkal látja el a lap földszíntjét.

Utána következnek, — néha előre is volna fejét — a *Constitutionnel*. Ez a kormány valódi félhivatalos közlönye, különösen pedig azon czikkeket, miket Paulin Limayrac ír alá, legyek az azok nagyok vagy aprók, ugynevezett *entre-filet*-k.

Kap ugyan esteli testvére, a *Pays*, valamint a *Patrie* is, néha egy-egy kis koncot hűségese szolgálatairól, de az rendszeren csak tényekre szorítkozik, s nem emelkedik hivatalosny nyilatkozatokká. Ezen kegyelemért a bünbak szerepét is elvállalják, az idézett lapok töredelmes lélekkel viselvény a meghazudtolást, mely rozslu fogadott híreiket érn szokta. Megeesett ugyan már a *Constitutionnel* en is, hogy valamely felszólalása meghazudtoltatott; azonban ezen sors rendszeren csak ama kisebb csatlósokat éri, ha a ballon d'essai valahogy megjeszteti taláta akár a bel-, akár a külföldi közönséget. De némelykor igazán fillentenek ő kemék, tévúra vezetvén a miniszterhez távolabbi-közlebb álló, de nem mindig jól értesült szemlélyek által, holott a *Constitutionnel* főszerkesztője egyenesen a főkkel érintkezik, s ezektől nyeri utasítást. Ugyanaz, mi a *Pays* és *Patrie*-ről áll, áll körülbelül a *France*-ról is, azon különbséggel, hogy ennek részint liberális rokon-szenve, részint függetlenségi vágyai miatt még kevesebb hitele van a kormány tagjainál, s csak a mennyiben vezére, La Gueronnière, a legmígasabb körökben mozog, nyer a lap hébe-korba helyes tudósítást. Ilyen függetlenségi hajlam tulajdona egyébiránt a *Patrie*-nak is bizonyos tekintetben, s ha a *France* a pápa zászlájához szít, a *Patrie* himezés-hámózás nélkül Olaszország részén áll. Különben a mi a tehetséget illeti, melylyen ezen lapok szerkesztvék, a *Constitutionnel* kivételével, alig érdemelnek említést. A fő hivatalosny lap, azonkívül hogy adatdus, ha nem is mindig kifogástalan, közgazdasági czikkeket hoz Vitu-tól, s — mezei gazdaságiakat Valsorres-től, Nisard és más a kormány táborába pártolt neves ítésekettől, míg a *Pays, Patrie* és *France*, talán az utóbbikban szereplő Cohen kivételével, egyetlen jó, följegyzésre méltó tollal sem dicsekedhetnek.

A *szabadelvű sajtó* sokféle árnyéklattal bír, és csaknem annyiféle ágazik, a hány képviselőt számlál. Ez föltétele a lap fennállásának, sőt keletkezésének indoka. De az eltérő többnyire csak mellékes kérdéseknél nyilatkozik: a *szabadelvű sajtó* valamennyi felett lobog, elkezdve a

leggyökeresebb, bár legifjabb *Avenir national*tól, az öreg s kissé vendégghajas *Journal des Débats*-ig.

Az *Avenir national*, minthogy már első helyen említők, még egy évi multal sem dicsekedhetik, mégis állást kezd már kivívni magának időszerű társai között. Közönsi ezen szerencsét részint szerkesztői képességeinek (Peyrat (fő), Reignault Illés, Morin Frigyes, Horn Ede), részint azon szellemlenek, mely elejétől végig átlenki. Az *Avenir national* valamennyi lap között a leggyökeresebb és merészebb, s ebben van, véleményünk szerint, lételének oka s fenmaradásának biztosítéka, föltéve, hogy kikerüli a hatóság csapásait. A *Siccle*, mely eddig a legszabadelvűbb s népszerűbb vala, kissé nagyon is ovatosan mutatta már magát.

A kisebb közeprend és munkások ezen kedvence lapja — az arisztokraták korcsmalapnak szereztek csufolni, — miután alig van nyilvános hely, hol a *Siccle* ne találtnék — oly tókt képviseli immár, hogy vezetője, a másfélköbösen is prudens ac circumspetus Havin ur lehető leggondosabban kerülget mindent, mi a hitére bizott jószágot bármikép károsíthatná. Mikor egy pusztá rendelet semmivé tehet két-három millió értéket, mely nem is a miénk, s annál fogva még több figyelmet igényel, akkor nem csoda, ha az ember jól megfontolja, mit ír vagy vesz fel lapjába. Pedig a *Siccle* bizonyosan év már annyit, ha nem többet, nyomatainak száma az ötvenezer körül járván naponkint. Mint minden lap, ez is részvényekre van alapítva, melyeknek osztaléka, az előfizetőkkel párhuzamban, évről évre növekszik. A lap hagyományosny irányja a mérsékelt republikanismus, természetesen a törvényszerűség palástjával takarva. Tanúsítja ezt az által, hogy mind az első köztársaságot, kinövészi kizárásával, pártolja, mind a másodikat embereivel együtt védelme alá veszi. Különben pedig a népfélség, szabadság és haladás elveit mind idebenn, mind adakim nyilatna vallja, s követezőleg a nemzetiségeknek olynomók ellen pártját fogja, s az ultramontanizmust, a vakuzgóságot ernenyedetlenül üldözi. Színe ugyan a gallian egyház mellett nyilatkozik, de voltaképen a protestáns hitet, sőt azo is tul, a szabad gondolkzást támogatja. Legtehetségesebb szerkesztőinek tartják Taxile Delord és Texier Ödön urakat; az első, fájdalom, csupán kéthavonkint írja a politikai szemléket, az utóbbi egy-egy tárczaszerű czikket ad a társadalmi élet köréből minden héten. De valamennyi felett áll Henri Martin, ki minden fontosabb alkalommal irányadólag nyilatkozik az európai demokratia ezen főközlönyében.

Legközelebb áll a *Siccle*-hez az *Opinion Nationale*, azon megkülönböztetéssel, hogy ha a nemzetiségi és vallási ügyekben rendszeren tüzeesebben szól is meg amannál, a belkormányzati dolgokban kevésbé ellentétes állást foglal el a hatalom irányában. Az *Opinion Nation*. Napoleon herceg közlönye. Főszerkesztője Guérout, tehetségdús publicista, azonban elvek tekintetében kevésbé szigorú, kevésbé következetes, mint a moralisták óhajítják; szerinteaz elvek gyakran tagítani kénytelenek a körülményeknek, oly valomás, mely miatt a Temps keményen megtámadta. Kivánatosnak látszik még, hogy a lap modora, legalább némely alárendelt szerkesztője, kissé parlamentarisabb legyen.

A Temps, melyet imént érintünk, a német doctrinairak újsága francia nyelven. Nem azért nevezik németnek, mert a főnökét kezdve legnagyobb része a szerkesztőknek vagy elzászi vagy rajnaltali születésű, hanem mert műveltségük és gondolkozásuk félreismerhetlenül német zamatu. Innen ered alkalmasint, hogy pl. Magyarország ügyét sem pártolja Ausztriával szemben, amár másfelől az olasz egységet, tehát Volenczével együtt, elég melegen istápolja. Különben mind becsületesség mind tudományosság és képesség tekintetében írói kitűnő helyen állanak, a legkitűnőbb magát a fő, Nefftzer, illetvén. Külföldi levelezői is, kikkel több helyütt bír, számosabbak, mint akármelyik francia újságnál, részben jeles írók, mint pl. Louis Blanc Londonban.

Nem oly doctrinair szellemű többé, mint volt egykoron, a *Journal des Débats*. Részint a kormány szemmuntorítása, részint ifjabb írónak zaklatása kizhották azt régi juste milieu-féle szabad-elvűségéből s két színűvé tették az egykor egy-színű, hanem szintelen lapot. A szakadás, ha nem csakalond, az olasz háboru alkalmával esett, egész barátságosan. Azóta Bertin ur és a professorok, John Lemoigne, Prévost és Young urak szabadelvűbb dolgozatainak is engednek helyet. Magyarországon azonban, hála különösen Weiss ur tapasztaltságának (?) — az extanár ur Pestet és főleg

Bécset bejárta, — nem résztesül az Olaszországnak jutott jó bánásmódban, míg a Mémorial Diplomatique születése előtt, bizonyos követség közleményei is a Debats-t választák néha trombitálni. Különben meg kell vallanunk, hogy alaposág és irány dolgában egyik lap se mulja felül, akár a tudomány, akár a szépirodalom terén. Emezen St. Marc Girardin és Jules Janin, amezon M. Chevalier, Baudrillard stb. általánosan ismert nevek.

(Folyt. kov.) Irányi Dániel.

Tudósítás a párisi magyar-egyletről.

Páris, január 10. 1866.

A helybeli magyar egylet főleg törvényei egyike, hogy negyedévenkint valamely hazai lap egyikében a jegyző által tudósítás közöltessék, melyben működése, kegyes adományok, s némely nevezetesebb jgyzőkönyvi kivonatok jelentve legyenek. Miután elődönnök is e becses lapok hasábjain engedtetett tér: tek szerkesztő ur engedni fog e közhasznu egylet ohajának, midőn jelen tudósítást is közölni kéri. Szándékom ezutal csupán az egylet hivatalos működését jeleníteni: miután elődöm, s az alapító tagok egyike, fensőbb helyen már megerősített szabályait, üdvös czélját s nemes buzgalmit jelentette.

Folyó év és hó 7-én tartott meg tehát a rendes havi gyűlés, mely azonban tisztújítási gyűlés is lévén, „nagy-gyűlés“ nevet szokott nyerni, s valóban szép számmal is sereglettünk össze. Voltunk — kik jöhettünk — összesen 32-en. Az egylet általánosan tisztelt és szeretett elnöke dr. Váshelyi Imre, miután pár hét előtt az édes hazába visszatért: a bizottsámyi tagoktól ifj. Bertha Sándor jegyző kéretett fel az elnöki szék elfoglalására. Helyette pedig Brezina János foglalta el a jegyzői széket. A gyűlés, megnyitva után köteleéseket vélt teljesíteni, midőn nevezett távollevő elnökének — mint a kinek közbenjárása és fíradozása által nyert egylettünk hatóság meg erősítést — szerencsés megérkezétre üdvözölő iratot szavazott meg. Ezután rendes teendőjét végezve, a kegyes adományozók névsora olvastatott föl: következő renndel: helybeli orvostudor *Gruby* hazánkfa küldött az egylet pénztárába 100 frankot. Helyb. orvostudor *Mandel* hazánkfa küldött 20 frankot. A *pesti magyar képzőművészeti társulat* 3 nagy képet (Salamon király fogtsága, Cserna völgye, Malom belseje.) *Vajda Viktor* az általa francz. ford. „*Kineskeresők*“ című könyvet, s *A. Albert* egy olajsínyomtu Petőfi arcképet, s egy „*Korány*“ című könyvet. Mely kegyes és hazafias adományokért fogadják az illetők hálás köszönetünket.

Külön köszönetet kell azonban még mondanunk a *Pester Lloyd*, *Kertészgazda* és *Sürgöny t.* szerkesztőinek, kik becses lapjaikat az egész mult éven át minden íj nélkül és pontosan küldék.

Következett ezután a pénztárnok által felolvasott évi számadás, melyszert volt az egyletnek az 1865-ik évben összes jövedelme 669 frank 40 ctm., mely az 1864-ik évből fennmaradt 28 frank 70 ctm.-mal tesz 697 frank 90 ctm.-ot. Ez összegből kölcsönöztetett, s részint segély nyújtott 18 hazánkfanak 285 frank 35 ctm. Ujságokra, u. m. Vasárnapi Ujság, Magyar Sajtó, Koszoru, és Fővárosi Lapokra volt kiadás 119 frank 75 ctm. Levelezés, feyvertárnok díja, s egyéb az egylet szükségéit fedezendő apróságok kerültek 110 frank 60 ctm.-ba. Volt összes kiadás tehát 515 frank 70 ctm., melyet levonva a bevételből, marad 182 frank 20 centimes. Ehhez járul a kikölcsönzött összegből visszafizetett 75 frank, teszen együtt 257 fr. 20 ctm.-ot. Ebből végre alapítványi tőkére félretettett 225 frank: marad az egylet rendelkezésére 32 frank 20 centimes.

Ellenőrök e számadást megvizsgálván, helyesnek találták, mire helyettes-elnök a tisztújítási rendszabályokhoz készülvén, a választást elrendeli. Ki legyen tehát a „*vivat*“? volt a kérdés, s megvallom, a gyűlés fényes bizonyágát adta annak, hogy nem minden választás *gödöllői*, mert szépen, félóra letelte után eredményhez jutottunk, mely szerint általános szavazattöbbséggel választattak: elnökül *Léng Károly*, jegyzőül *Ajtai Albert*, pénztárnokul *Witt Dávid*, könyvtárnokul *Köny Zsigmond*. Bizottsámyi tagokul: *Kin János*, *Szabados Géza*, *Dávda Sándor*, *Metykó István*, *Brezina János* és *Jedlitska Károly*. Ellenőrökül: *Bossányi József* és *Néger S. Vilmos*.

Ezekután az ujon választottok elfoglalták székeiket, jegyző az új tagok névsorát igatja be, mely szerint a jelen összeg létszám 50. részvényes tagból áll. Ezután következett a pénztárnok által

4. havidíjak beszedése, mire az elnök ur a tagokat jövő febr. 4-én tartandó rendes gyűlésre meghíván, az ülést bezárja.
Boulevard de Sébastopol 17. Café des Halles Centrales.
Az egylet nevében Ajtai A., jegyző.

Képek az állatvilágból.

I.

A sólyom.

Ha a madarakat az emlősökkel párhuzamba tesszük s jellemfel tekintjük, bizonyos rokonságot fedezünk fel a két állatostály különböző fajai között. A czinke önkénytelenül az eget juttatja eszünkbe, a bagoly szárnyas macskának nevezhető, a kajdás a majomra emlékeztet s a sólyom, e nemes szárnyas, a villám gyors testvére, a madarak között a büszke oroszlán képviselője.

Nézük csak közelebről e madarat s állításunk igazoltnak, hasonlatunk találónak fog fel-tünni. A sólymot nemcsak erő és ügyesség jellem-zik. Ő kitűnik bátorsága, vadászszeszvedélye, méltóságjelleg magaviselete s nemes érzelem által, minővel az önértés harcaí szokott birni.

A sólymok legtöbb faja büszke erejére, ügyességére, eszélyességére, és méltán, mert habár bátrabb minden más madárnál, de szenvedélyen uralkodni tud és méltóságáról meg nem fele-kezik. — Ezek azon tulajdonok, melyek által ki-vivta az emberek becsülését is, mivel azok benne egy merész szárnyas harcaízt látnak, ki ellenét, soha nem támadja meg orozva, hanem nyílt csatára hívja fel.

Rabol, igaz, önfenntartási ösztönből, de nem vérengző, és nyomorult gyilkolási vágyból, nem üldöz egyetlen állatot sem. Kiszemelt áldozatát nem támadja meg lopva, alatomosan, hanem dél-csigent harcra hívja ki; jelenlétét éles, kihívó szavakkal adja annak tudtára, s ha az hatalmas ellenétől remegve elrejtőzik, vagy lelapul: a sólyom nem kapja föl, mint más gyáva orvidararak szokták tenni, hanem fölveri, hadd álljon vele harcra, vagy keressen menekülést futás vagy repülés által, mert a nemes madár nemcsak zsákmányt akar szerezni, hanem egyszersmind kielégíteni vadászszeszvedélyét.

A sólymok családja két csoportra oszlik. Ezek a nemes és közönséges sólymok. Mi ez alkalommal csak is a nemes sólymok rövid leírását adjuk. Ezeket a közönséges sólymoktól első tekintetre megkülönböztethetjük; testük erőteljesebb, szárnyaik keskenyebbek s hosszabbak, testtartásuk büszkébb, szemük nagy, ragyogó. Csőrük tövétől kezdve pofájukon végig fekete vonal húzódik, mintegy barkó, mi szintén biztos ismertető jelölkül szolgál, mivel a többi sólyomfélelénél nem jön elő. Szinezetre nézve keveset különböznek a fajok egymástól, ugyszintén életmódjuk is annyira hasonló, hogy egy faj leírása által meg lehet az európai nemes sólymok minden fajtát ismertetni. Ez okból mellőzzük az egykor a sólymaszat korában világhírű *izlandi sólyom* leírását s a hazánkban gyakori vándorsólyom rajzát adjuk.

A vándorsólyom (*Falco peregrinus et communis*. Wanderfalke) a hazánkban élő sólyomfajok legnagyobbika. Hossza 18—21 hüvelyk, röptje 36—48. A him mindig jóval kisebb a nőstényénél. Szinezete nem élénk ugyan, mint általában az orvidararaknál, hanem az egyszerű színek beosztása által kellemes hatást idéz elő. Fülül barna, alul fehér-barna foltokkal tarkázva. Azonban csak az átmeneti tollazat ily igénytelen, a vén madár igen szép színezetű. Fülül hamvas szürke fekete kereszt-szalagokkal hullámosan tarkálva, alul fehérbe átmenő sárgás egyes fekete karokkal; farka szürke 9—12 fekete kereszt-szalagjal. Szeme barna, ragyogó; csüdei citromsárgák.

Hazánk bércezes vidékein erdő helyeken tartózkodik. Hajdan vadászatra használták, s tanulóknyságáért a sólymaszatot kedvelő őseink által nagy becsben tartottak. Ennek jeleül szol-

gálnak Magyarország és Erdélyben a sok *Sólymos, Solyomkő*, s a többi ehhez hasonló nevű helységek és szirtes vidékek. Fészékét többnyire szirtre rakja, néha azonban városok tornyára, így néhány év előtt egy pár Erdélyben a szászsebesi tornyos fészék, Székelyföldön a Kirúji furdón közvetlenül a furdó épületek mellett emelkedő szirtfalon tanyáz egy pár több év óta.

A vándorsólyom méltán megérdemli, hogy a nemes sólymok közé sorozzák. Testtartása egyenes. Röpte kitartó, szép és rendkívül gyors. Néha szárnyaival sebesen evezve száll tova, máskor egyetlen szárnycsapás nélkül villámgyorsan suhan el, mint tüdő gondolat. Ritkán lebeg csöndesen és csak szédítő magasan. Nem létez madár, mely röplésben utolgyeri rajta; s sebes röptü feoekét is elkapja röptében. Brehm állítása szerint kiszámították, hogy egy óra alatt 800,000 lábnyi tért képes átröpülni. De nem csak testalkati tökély-lyel bír e madár, hanem szellemi tehetsége is nagy mértékben kifejelettek. Anyira óvakodó, hogy csak a legtrikább esetekben engedi magát szeszvedélye által elragadtatni. Az őt fenyegető veszélyt azonnal észreveszi s ügyesen kikerülni tudja. Emlékező tehetsége és esze bámulatos. Emlékező tehetsége a madarak legfélelmeesebb ellenségévé válik. A betanított sólyom a vadon élőlél még merészebb, s oly nálánál nagyobb vadra is rácsap, melyet szabad állapotban soha nem támad meg. Persiában, az ott honos s a miénkhez sokat hasonlító vándorsólymot az antilopok vadászására is használják, s oly nagy beca-ban tartják, mint vadászeikeit s nemesvérű lovaikat.

A tűzoktól elkezdve le a legkisebb madárig egy sines biztosítva a vándorsólyom támadása elől. Különösen a foglyokat, kacskákat és galambokat üldözi. A párok rendszerint együtt vadásznak. „Mintán kora reggel fenn a magasan egymással enyelegve játszadoznak darab ideig, alább szállanak s tova repülve, erdő, mező s a víztükrök fölött zsákmány után kémlelőnek, míg áldozatukat szemre kapják. A legtöbb madár menekülhetne, ha rémüléseben eszt veszítve nem tenné a legostobábbat, mit csak tehet; ha egyszerűen a földhöz lapulnának, mentve volnának, mivel a sólyom soha nem ragadja el a földhöz lapult madarat, de a félelem eszteleneké teszi őket, jéd-tőkben fölrepelve akarnak menekülni, s — veszte vannak. A galambok, a mint észreveszik, gyorsan

mulnak s menekülni igyekeznek, még a faggatózó varju is felejtí a tréfát s kerekét old, illetőleg eszevezetten szárnyal tova.

Azonban a vándorsólyomnak is vannak ellenségei, nem testi-vagy szellemi tulajdonokban felette álló lények, melyek előtt meghunyászkodnia kellene, hisz a leggyorsabb röptü madár sem bírja őt a két ürben utólérni, a legravasabb sem bír éles eszén túljárni, hanem olyanok, a melyeket megvet s a melyek természetükhöz híven e megvetést hasznukra fordítják, ezek az *ölyv* és *kánya*, eme tunya orvidararak, a melyek sem eléggé merészek, sem eléggé erősek, hogy ügyesebb vagy erősebb madarat megtámadni mernének, hanem nyomon követik vadászatán a sólymot s ha az zsákmányra tett szert, addig üldözik, faggatják, míg eleresztve, oda dobja nekik prédáját, hadd lakmározzanak rajta a nyomorultak...

No de ezen nincs mit csodálkozzunk, hisz akárhányszor előfordul az emberi társadalomban is, hogy a legnemes, fennkölt szellemű emberek vívmányain élődíek tengetik létüket.

Legszébb látványt nyújtja a sólyom az észlelőnek tavasszal, a szerelem korszakában. Társát röplési ügyességének bemutatása által igyekszik megnyerni, s fenn a magasan a legmeglepőbb szárnyalási gyakorlatokat teszi annyí keocsel, hogy még a természet iránt kevés fogékonysággal bíró szemlélő figyelmét is képes lekötni. April elején készen van fészke, vagy a régi kitarozva, s abban a hó végén 2—3 rozsdavörös alapszíni, barna foltokkal tarkált tojás található. Juniusban már fókái vannak, melyeket mindkét ivar nagy gondal táplál. Nehány hét múlva a fiatalok szárnya kelnek, s szülei által nemcsak a repülésben gyakorlatotnak, hanem a vadászatban is gyakorlati oktatást nyernek. Többször tanuja voltam ily meglepő jeleneteknek, a melyek a természetvizsgáló legszébb élményei közé tartoznak. Először szárnyalási gyakorlatokat kezdenek olyformán, hogy a fókákat közbeveszik, azután, a mint zsákmányt vesznek észre, az őregek egyike nyilabességgel fölemelkedik a magasa, a másik alá szállva a föld felett szállong. A fenn levő alácspva megragadja áldozatát, fölemelkedik vele, megfojtja, s a magasból alá ejti. A fiatal sólymok azonnal neki repülnek az aláhulló madárnak. Ha sikerül egyiküknek annak elfogása, éles sivitással ad örömeinek hangot, ha nem bírják elkapni, föl fogja az alant szállongó öreg s társával szerepet cserélve fölemelkedik, hogy a kísérletet megújítsa.

Késő őszszel a vándorsólymok nagy része dél felé vonul, s korán tavasszal tér vissza.

Valamennyi sólyomfaj könnyen szelidíthető, s gazdája iránti ragaszkodásának sok jelét adja, különösen az izlandi sólyom. E tekintetben a közönséges sólymok is kevésbé állanak mögötte a nemes sólymoknak s emlékezem gyermekkoromból, hogy Enyeden több játszóterem tartott szelidített vércsesólymokat, melyek szabadon röpkedtek gazdáik után.
Gr. Lázár Kálmán.

Egyveleg.

(K-i.) *(Nagy darab arany.)* Sokáig az a 96¹/₂ fontos volt a nyers aranydarabok királya, melyet 1842-ben az Úralhegyek közt találtak, de uralkodása nem tartott sokáig. Ausztrália tönkretette Oroszország híret, midőn Melbourne mellett 1853-ban a 134¹/₂ fontos Sarah-Sands darabot kiásták, melyet csakhamar követett a 145¹/₂ fontos Blanche Barkly és a 184¹/₂ fontos Wolcome. Az utóbbit 180 láb mélységről hozták fel és 105,000 forintért adták el Londonban.

(K-i.) *(Villámhárító szalmából.)* A tudományok legszébb feladata, hogy úgy elméletüket, mint eszközeiket lehetőleg egyszerűsítsék. Ezért különös figyelmet érdemel a nemrég feltalált villámhárító — szalmából. Tudva van ugyanis, hogy egy villanytelepet, mely elég erős, hogy a bikát agyonütse, egy két-három hüvelyk hosszú szalmaszál érintésével el lehet sütni. Ebből egy tudós azt következtette, hogy ha egy rézhegyű pálczára villámvezetőt készíthetünk magunknak. A találmánnyal Franciaország tizennyolc községében sikerrel tettek kísérletet. — Megjegyzendő, hogy e leggyorsabb villámhárító bizonyos Lapostolle már ezeltől 40 évvel emlékezett, de azon apostolok közé tartozott, kiket nem hallgatnak meg.

* Az „Erdő állatai“ című mű után.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 3-dik számához 1866.

T Á R H Á Z.

Irodalom és művészet.

— („Országgyűlési emlékkönyv“.) Ez a czime azon legújabb irodalmi vállalatnak, melyre Heckenast Gusztáv kiadóhivatala előfizetést hirdet. A vállalat felelős szerkesztője Hajnik Károly, mint főmunkatárs Farkas Albrecht van megnevezve s a szétküldött program több jeles publicisták közreműködését igéri. A vállalat dícséretes célja: igazi képét és hü vizsátükrözését adni a nagy fontosságú 1866-iki országgyűlés életének és működésének, nem csak a jelen napok, hanem az utókor használatára. Iszen „emlékkönyv“ rajzokkal is lesz illusztrálva s egyes időszakok füzetekben fog megjelenni. 10 füzet előfizetési ára Budapestén 4, postán 5 forint. A kiadott program, mely lapunk mellett is szétküldetik, méltán magára vonja a figyelmet, s remélhető, hogy a korszerű vállalat a nagy közönség teljes rokonszenvével fog találkozni.

— (A „Képes Ujság“) szerkesztése más kezekbe ment át. Mostantól kezdve szerkesztője Hajnik Károly, főmunkatárs pedig György diák lesz.

— (Becses irodalomtörténeti munka) jelent meg Toldy Ferencztől, mely tudós szerzőjének e téren különösen elismert érdemei mellett további dícséretet nem szorul. Azért csak teljes címét jegyezzük föl, mely a következő: „A magyar nemzeti irodalom története a legrégibb időktől a jelenkorig, rövid előadásban.“ Irta Toldy Ferencz. Ára 2 ft.

— (A „Hasonszenvi Lapok“) című új havi folyóirat 1-ő száma e napokban, ügyes belső elrendezéssel s díszes kiállítással megjelent. Valtozatos tartalmából úgy látjuk, hogy szerkesztőjének, a jelesül ismert pesti homeoopathia orvos dr. Szontagh Abrahamnak czéja, e lapokat nem csupán az orvosi testület, hanem általában az olvasóközönség számára is élvezhetővé tenni. A homeoopathia számos barátainak feladata most, ez új közönség életét s hatását biztosítani. Előfizetési ára egész évre 6 ft.

— (Uj lap.) Veszprémben Ramasetter nyomdájában „Veszprém“ cím alatt egy magyar hetilap készül megindulni, mely a megyei és városi ügyeken kívül hazai szépirodalmi és humoristikai dolgozatokat fog közölni.

— („Eszaki Fény“) cím alatt Puskin két Lermontoff nagy nevű orosz költők műveiből két kötetre menő gyűjteményt hagyta el a sajtót, mely az említett költőktől 27 kisebb verset s néhány költői elbeszélést tartalmaz, Zilahy Imre sikerült fordításában. Kiadta Emich; ára 2 ft.

— (Megjelent) és beküldött: „Ormos Bertalan újabb költeményei.“ 347 lap. Pest, 1866. Nyomatott Pollák testvéreknél.

— (Willmers Rudolf hírneves zongoraművész) a jövő tavaszra hazánkban művészi körutat tenni szándékozik. A zenekedvelők bizonyosan örömmel várják, mint kedves vendéget.

Egyház és iskola.

— (Köös Ferencz bucaresti ref. lelkesz.) ki a havasalföldi magyarság érdekeit anyai buzgalommal mozditja elő, jelenleg fővárosunkban van, s körutat tesz hazánkban. E körüta egy valódi közérdekekkel van kapcsolatban, nevezetesen gyűjtés eszközül a bucaresti egyház számára, mely csupán buzgó segélyezések folytán állhat fenn. Debrecezen, hol közelebb volt, négyezszáz forintot sikerült e czéla gyűjtésére s remélhető, hogy fölménytelenül. Nem felekezett, hanem magyar nemzetiségű érdeket az, mely itt gyámoltatást kíván. Havasalföld fővárosában ötezer magyar van, kiknek összetartó erkölcsi kapcsolata van szükségük. Kiknek tehetségökben áll, hozzák meg e szent czéla áldozataikat!

— (A budai izr. új templom ünnepélyes fölavatása.) A lánchíd közelében Budán Knapel építész által épített budai izr. templom ünnepélyes fölavatása f. hó 23-kán, d. e. 10 óraker fog végbemenni több meghívott polgári s katonai tekintély jelenlétében. A szertartást Meisel főrabbi vezeti. Bevezetésül egy magyar nyelven szerkesztett s pergamentre írt emlékirat fog a megjelent tekintélyes vendégek által aláírtni, s a

zárkó letétele végbevitetni. Azután a frigysszerény előtt meggyújt az örök világozságot, mely után egy dalkar héber és magyar szolozsmákat énekel.

Közintézetek, egyletek.

— (Ujabb alapítványok a m. tud. akademia javára.) Az akademia közelebbi üléseiben jelentette be, hogy Miksa, mexikói császár 6 félégsze a m. tud. akademiának 10,000 frtot adományozott. — Továbbá Udvornoky ágens régebben 10,000 frnyi alapítványt tett, melynek használatát az alapító özvegye bírta. Ez most meghalván, az ősszeg kifizetettik. Az özvegy is végrendeletileg 2000 forinttal járult hozzá.

— (A magyar gazdasszonyok egylete) f. hó 7-dikén ülést tartott, melyben először is be lön jelentve az a sokoldalú pártolás, mely remélteti, hogy a neveltetés végett fölvetett árvek számát minél többre emelhetik. Az egyletnél jelentkezett legszegényebbek közt eddig 120 darab meleg öltönyt osztottak ki, azok megvarrását is egyleti tagok végezték. E czéla magá gr. Károlyi Istvánné 50 frtot és 12 öltözéket adott. A választmány továbbra is fölkeri a közönséget, hogy elavult öltönyöket küldeni sziveskedjenek az egyleti elnök öz. Damjanich Jánoséhoz (papnövelde utca 1 sz. a.) vagy Sztupa György tickárhoz, (a szónatori gyogytárba.) A növelde felszereléséhez ujabbban is többen járultak, többi közt Zichy Pálné 100 frttal, Damjanichné 20 frttal, Dunyov István (Olaszországban a katonai pályán működött hazánkba) 40 frankkal, Hollan Ernőnéasztalkendőkkel sat. Ugyane jótékony czéla tartatván a közönség minél nagyobb részvétét. Tavasszal a növelde megnyilván, pályaszatot hirdetnek ki a felügyelői állomásra; fizetése 300 ft, szabad étkezés és szállás, s járatosnak kell lenni a gazdasszonykodás minden szükségesebb teendőiben; folyamodványok Damjanichné 6 ngához február 20-ig adandók be. Ezuttal az egylet orvosává — önjánközösa folytán — dr. Boleman Gyulát választották meg.

— (A középduuai gőzhajó társaság) igazgató választmányja legközelebbi ülésében elhatározta, hogy miután a hajók építetése már folyamatban van, a részvényesek fel fognak szólítani a harmadik ráta (mely minden egyes részvény után ismét 30 forintra van határozva) márczius hó végeig leendő befizetésére.

— (A miskolci polgári egylet) folyó hó 7-én tartá közgyűlést. Elnök lett Kraudy Antal, alnök Horváth József orvos, ki egyszersmind az egylet ügyeinek intézésével van megbízva; pénztárnok Leszik Dániel, jegyző Farkas István, könyvtárnok Vas Endre.

— (A satoralja-újhegyi takarékpénztár) decz. 27-ikén tartá alakuló közgyűlést, mely alkalommal megválasztattak az igazgató választmány tagjai. Igazgatóul Dókus József, igazg. helyettesül Rácz Bertalan, jegyzőül Farkas Lajos választott meg.

Közlekedés.

— (A déli vaspálya) jan. 10-ikétől kezdve a szesznek szállítását csökkentett árak mellett eszközlí.

— (A párisi világiállás érdekeiben) a Ferdinand oszárás északi s a cs. kir. szabadalm. buschtiehradi vaspálya igazgatóságai elhatározták, hogy az albizottmányok által igazolt kiállítási czikket mind a ki-, mind a beszállításban a mérföld- s mászánkint I kr-ra leszállított díjban fognak részesülni.

Mi ujság?

— (Polgári bíl a vigadóban.) Ő Felsőgeik Pesten érkezése után a vigadóban polgári bílt fognak rendezni, melynek napja ugyan még nincs meghatározva, de már megkezdették reá az előkészületeket.

— (Ifjak bája) is lesz e farsang alatt. Mint hírlík, ténhetét fiatal mágns ügyesült annak rendezésére.

— (A tervezett pesti „bazár“ ügyében) a város eldönté, hogy annak építése nem engedhető meg

a Dunaparton. Először, mert az új rakparton egy nagyobb telket a nemzeti színház számára kell fentartani. Másodsor, mert a Dunapartot nem szabad teljesen elzární egy ily hosszú épülettel. Harmadsor, mert a kereskedelmi kamara is úgy nyilatkozott, hogy oda inkább kellenének a kereskedelmi forgalom által kívánt nagyobb egyes épületek, mint egy bázar, melynek szükségét nálunk bajos kimutatni. Ezért a gazdasági bizottmány a telkeknek egyenkinti eladását ajánlja, még pedig úgy, hogy a vevők a vételár egy harmadát azonnal fizessék le, a más kétharmadot pedig, ne mint eddig, négy évi, hanem tíz évi részletekben.

— (A pesti vízvezeték ügyében) Preisz Mór főreáliskolai tanár a városi hatóságnál indítványt tön, miszerint a vízvezetékikészletekből egy mintagyűjtemény szerzessek be a helybeli iparosok számára, tanulmányozhatás végett, minthogy ezáltal az ügy kivitelénél a külföldi versenyésze mellőzhető fog válni. Ezi iparosainkra nézve kedvező javaslat elvileg elfogadtatott s a terv kidolgozására bizottmány választatot következó urakból: Szumrák főmérnök, Cserhalmy főkönyvivő, Veinberger, dr. Grosz, Klenovits, Penger, Preisz Mór, Preiszner, Vimmer.

— (Ajándék a nemz. muzeum számára.) Madarász Győzőnek „Zrinyt és Frangepánt“ ábrázoló nagy történeti festményét gr. Teleki Miksa, ki azt közelebb megvette, a nemz. muzeum képtárának ajándékozta.

— (Az ügyvédjelöltek törvénykezési jogosultságának kérdése), mely nem rég vita tárgyául szolgált, egyik szaklapunk szerint érvényes eldöntést nyert; ugyanis egy decz. 7-ikén kelt udv. rendeletben kimondatik és elrendeltetik, hogy „az elméleti vizsgát sikeresen kiállott ügyvédjelöltek főnökeiket a tárgyalásoknál helyettesíthetik.“ — mert a Zichy-féle 1864. decz. 16. udv. rendelet által csak az ügyvédség önálló gyakorlata lön a kancellária különös engedélyétől feltételezve.

— (Az első magyar gőzhajó.) Az első dunai magyar gőzhajó-társaság Hajós József elnöklete alatt jan. 12-dikén tartotta utolsó ülését a gőzhajók építése tárgyában, mely alkalommal a szerződés a fumei hajógyár igazgatóival megkötött. A hajók építése Uj-Pesten történik, hol a „stabilimento tecnico“ egy főlkgyrárt fog felállítatni már a legközelebbi napokban, s az építendő két első magyar gőzhajó neve: „Fiume“ és „Buda-Pest“ lesz.

— (Váczai hírek.) A váczai fiatalok közül egy állandó műkedvelő társulat alakulván, első fellépüket Kisfaludy Károly „Pártütőivel“ jan. 16-án kezdek meg. Az előadást eléggé sikerültnek mondja tudósítónk; a szereplőket a nagy számú közönség lelkesült tapsokkal jutalmazta. A színházi díszítmények újból készültek; a nagy függöny helybeli arcképfestő, Török Sándornak becsületére válik. A befektetett költségek fedezése után a társulat csupán jótékony czélok előmozdítására fog működni, s leginkább az annyira óhajtott „kisdudóvoda“ létesítését tűzte ki feladatul. — A farsang is beállott Váczon, de mióta a korteskedés megszűnt, vig embert nem is lehet látni; eddig csupán két uri tánczvigalom van keletkezében, a helybeli „Legényegylet“ által rendezendő. A mind inkább érezhető pénzihiány a nagy költséggel járó kiadásoktól mindenkit viszatart. — E napokban szerencsétlen eset is történt Váczon. Egy szemlét áruló öreg asszony egy fiatal leánnyal — üzletük ügyében — szóváltába esvén, az öreg asszony a leányt arczul ütötte, ez pedig zsemlehorodó kosarával taszitotta meg az öreget, ki hanyatt esvén, úgy megütötte magát, hogy másnapra bele is halt. A fiatal leány fenytő vizsgálat alá vétett. — r. l.

— (Békés-Csabán) közelebb műkedvelői szini előadás tartatott, mely leginkább arról nevezetes, hogy a tiszta jövedelem, 63 ft. 20 kr. dr. Szontagh Abrahamhoz küldett Pestre, az itt felállított hasonszenvi új körház alapítókéjének gyarapítására. Mint tudjuk, B.-Csabán igen sok híve van a hasonszenvi gyógyomán.

— (Hosszu életkor.) Nagy-Szombatban e hó 10-ikén egy Wallner Ilés nevű öreg ember halt meg. Molnármeister volt s 1770-ben Pozsonyban született még Mária Terézia uralkodása alatt, így 5 trónváltozást ért meg.

A magyar földhitelintézet

sorsolás alá eső 5 1/2 %-os záloglevelei

oly értékpapírok, melyeknek összegei földbirtokra első helyen történt betáblázás által biztosítva, s hivatalos kimutatások szerint két-háromszoros értékű jelzálog által fedezve vannak.

E jelzálogi biztosítékon kívül kezeskedik még a záloglevelek biztosságaért:

az intézet alapítványi tőkéje, — a tartalék-alap, — a törlesztési alap, kölcsönös jótállása

az intézet valamennyi adósának, kik egyetemlegesen, egy mindnyájáért és mindnyája egyéni, egész ingó és ingatlan vagyonukkal kezeskednek a záloglevelek birtokosainak az intézet kötelezettségeiért.

A záloglevelek, melyek 3 1/2 év alatt, félévenkénti nyilvános sorsolás útján teljes nevértékük szerint visszafizetnek, 1000, 500 és 100 fura szólnak, 5 1/2 %-kal kamatoztatnak, s a jelenlegi árfolyam szerint évi 7 %-ot jövedelmeznek, nem számítva bele azon tőke-nyereményt, mely a teljes névszerinti értékben visszaváltás folytán a vásárlási ár és a nevérték közötti különbözetről fogva a vevő javára esik.

Minden záloglevél félévi kamatszelvevényekkel van ellátva, melyek évenként kétszer, és pedig május és november 1-én napján, minden adóelvonás nélkül, váltanak be, s pedig nemcsak Pesten az intézet pénztárában, hanem minden európai börzepingon, valamint azon kereskedő-házak által is, melyek a záloglevelek eladásával foglalkoznak.

A záloglevelek legfelsőbb rendelet szerint

árvapénzek, alapítványok,

s egyébke biztosítására is fordíthatók, különösen pedig alkalmasak

biztos tőke-elhelyezések és az aggkor biztosítására,

miután föltétlen biztosítékot, s most vásárolva,

7% évi jövedelmet és biztos tőkenyereményt

nyújtanak.

Az említett záloglevelek, a napi-árfolyam szerint, kaphatók PESTEN: Malviens C. J., Wahrmann és fia Barón testvérek özimű kereskedő-házaknál; — BECSBEN: M. Schaapper, Johann Ribarz, L. Epstein uraknál; — vidéken: a Magyar biztosító-társaság főigazgatójainak legnagyobb részénél; bérmentesítve küldött pénztárakban posta útján magától az intézettől is megszerezhetők. 1088 (24-0)

ÜDÍTŐ-NEDV

(Restitutions-Fluid)

lovak számára

KWIZDA FERENCZ JÁNOSTÓL
Korneuburgban.

Az ausztriai államok összes területeire nézve Ferencz József császár Ó Felsője által, megelőzőleg annak gyakorlati alkalmazását, s a cs. kir. ausztriai egészségügyi hatóság által megpróbalva, kizárólagos szabadalommal látottat el s a londoni éremmel tüntettetett ki; ő felsége az angol királyné udvari istállóiban, valamint dr. Knaeuel, porosz király ő felsége összes udvari istálló fő-őorvos hivatalos gyakorlatában a legjobb eredményt használtaik s különösen jónak bizonyult be idült bajokban, melyek az égetés és zsinórhuzásnál az erős bedörzölést ki nem állják, u. m. szűgy, csipő, kereszt- s vállbénaság, rokkantság, ivhürbillentyű, csúsz, fűzomodás, s a pata, korona- és csulók-csulók megráduulása sat. esetekben, s a lovat a legnagyobb megerőltetéssel járó munkában is a legmagasabb korig kitarthatóvá teszi a vidámságban tartja.

Egy palack ára 1 ft. 40 kr.

Két palacknál kevesebb nem küldhető, a pakolásért 80 kr. számítatik.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész úrnál, királyutoza 7. sz. a.

Továbbá:

B. Gyarmaton Omazeta F., — Breznóban Gyömlér S. és fia, — Debreczenben Bignyó J., — Dettán Braunmüller J., — Déva: Lengye J., — Eperjesen Zsembery, — Eszéken Deszátó, — Esztergomban Bierbrauer J. C., — Gyöngyösön Koczianovich J., — Győrött: Lehner F., — Isperen: Flamm J., — Kassán: Novelly A., — Késmárkon: Generich, — Kolozsvárt: Wolf J., — Komáromban: Ziegler A. és fia, — Lugoson: Kronetter F., — Miskolcon: Spuller J. A., — Nagy-Becskerekben: Haidegger, — Nagy-Kaniszi: Fesselhofer és Rosenfeld, — Nagyszombatban: Snekal és fia, — N. Várados: Jánky A., — Pakson: Flórian J., — Pápán: Beer Müller W., — Pécsen: Háty E., — Pozsonyban: Schertz F. és Hackenberger testv., — R. Szombatban: Hamalier A., — Rosnyón: Poós J. J., — Szabadkán: Stojkovic D., — Szegszárdon: Hutter A., — Sziszekén: Dietrich A., — Szolnokon: Schétsik, — Székesfehérvárról: Kovács P. és Legmánn A., — Sopronban: Müller és Mezey, — Trencsenben: Weisz L., — Teplizen: Weisz L., — Várados: Halter F., — Verőczen: Bész J. K., — Zág-rabban: Mihics Gr., — Zala-Egerszegen: Hulinsky A. 1475 (2-10)

Női- és gyermek-lábbelik

a legfinomabb külföldi kelmékből, szilárd s tartós munka, dúsvalasztékban s olcsó ártért kaphatók

BREITSCHNEIDER ZSIGMOND-nál

urütoza 12. szám alatt, a Szerviták udvara átellenében Pesten.

Ugyanotta a legrovid-bb idő alatt mérték szerint is készíttetnek lábbelik, melyek a lehetőségig szinte a logocobb árért számítanak. Árszabályok kívánatra egész készséggel kiszolgáltatók, valamint vidéki leveleli mustaszertini megrendelések gyorsan teljesíttetnek. 1377 (7-8)

Gabrielanum.

Berzevicy Irák ur Borsodmegyében, a Szendrő-Ládi Gabrielanum famivelölöntözésében találtató alma, körte, meggy, cseresnye, szilva, barack és rózsza-fa 2-5 éves különféle és több 1000 darab az eddig ismeretek között a legnemesebb fajcseméket és számözo, földi eper és gazdasági legkülönb fajú köztük a híres krivicza-gabna és iborkamagait és burgonyafajait, az eddig ismeretek között a legújnyosabb áron ajánlja, és azoknak különösen a facsemétek gyümölcsével megjelölt véggett, valamint a Gabrielanum intézet katalógusával is megjelölésre szolgálni kész, utolsó posta Miskolcz mellett Edelény. 1467 (2-8)

Titkos 1412 (9-0)

betegségeket

még makacs és üdült bajok is úgy körülöb, mint magán gyakorlat folytán több ezer beteg legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatalában vagy életmódjában gatloltnak, gyökeresen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utoza 27. sz. Medetz-házban, 1-ső emelet. déliótt 7-9-ig, délután 1-4 óráig

Díjazott levelekre azonnal válaszolnak, s kívánatra a gyógyszeres is megküldetnek.

Mindennemű

takarópapíros (Makulatur)

kapható Pesten, egyetem-utoza 4-ik sz.

A dr. Pattison-féle köszvény-gyapot

enyhíti azonnal s gyorsan gyógyítja

a köszvény- s csúzos bántalmak minden nemeit,

u. m. arcz-, mell-, nyak- és fogfájásokat, fej-, kéz- és térd-köszvényt, gyomor- és altesti fájalmakat s a t. Csomagokban 50 kr. s forintjával használati utasítással együtt egyedül valódi minőségben kapható: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésztárában Pesten, király-utoza 7-dik sz. a, és Budán, TAUB W., tabán, szarvas-tér 613. sz. a. 1348 (6-7)

Gyermek vászonnemű-készletek,

u. m.: ingek, lábravalók, korsettek, ellenzők, piqué-takarók, kötött főkötők s a t.

Keresztelő-vánkosok és zubonykák

fonott vagy vas bölcsők, egészen felszerelve minden áron.

Női vászon-készletek,

ágyneműk, nappali és éjjeli ingek, nadrágok, korsettek, fűsülő-köpenyek, zsebkendők, soknyák s a t. asztalneműk, törülközők s a t.

Kész mennasszonyi készletek

bármely áron, mennasszonyi ruhák selyemből vagy illusióból, és mirtus koszoruk.

Finom himzések, fehéreneműk, csipkék,

gallerek és kézelők, főkötők, hálók, szövetek, szék és betétek s a t.

Függönyök és függönyszöveteket

ajánl

TÜRSCH F.

Pesten, váci-utoza 19-ik szám a., a nagy Kristóf mellett.

Megrendelések postai útjánét mellett gyorsan teljesíttetnek. Részletes árjegyzékek bérmentve. 1319 (10-0)

Biztos és gyors kiirtása

patkányok s egereknek,

egy os. kir. kizár. szab. patkány- s egérpusztító szer által gyertya formában.

Egy darab ára 50 kr. a. é.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál, király-utoza 7-ik sz. a., továbbá: N. Becskerek: Nedelkovits. — Csaktornyan: Káráz A. — Eperjesen: Zsembery J. — Jasszenova: Dudovits J. — Keszthelyen: Wünsch F. — Kolozsvárt: Wolf J. — Pozsonyban: Scherz Filáp. — Sopronban: Pachhofer, — Soborsin: Franke A. — Várados: Halter D. F., — Verőczen: Bész J. K. uraknál. 1474 (8-14)

Pest, január 28-án 1866.

Előfizetési föltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábított petit sor ára, vagy annak helye egyszeri igitásnál 10 krba; háromsor- vagy többeszeri igitásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelik Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden igitás után 30 ujkr.

Hosszu József.

Azon alkotmányos gondolkozásu román hazafiak egyikét kívánjuk megismertetni, a kik nemzetök boldogságát, szellemi és anyagi előhaladását csakis a magyar alkotmány védszárnyai alatt remélik megalapíthatni. — A férfiú, kit ezennel bemutatunk, az erdélyrészi alkotmányos románok előharczoja, s úgy az utóbb lefolyt mostoha idők nyomasztó sulya alatt, mint a jelen erdélyi országgyűlésen tanusított érzelmeinél, elvhűségénél és szilárdságánál fogva teljesen megérdemli azon köztiszteletet, melyben részesül.

Hosszu József, a kis-nyiresi Hosszu, román nemes család ivadóka, született 1825. márcz. 24-kén. Tanulmányait a kolozsvári róm.-kath. lyceumban végezván, a hittani tanfolyamra a balázsfalvi g. e. papnöveldebe ment, a hol az ékesközlés feltűnő jeleit adván, a boldog emlékezteti g. e. püspök Leményi János a csak 22 éves ifjút az ottani gymnasiumban a retorika tanárává nevezte, mely minőségben hasznos szolgálatokat tön s közszeretben állott.

1848-ban Erdélynek Magyarországgal való uniója törvényeszerien létrejövén, s ezzel a jogegyenlőség nemzetének addig jogosulatlan részére is kiterjesztetvén, a földerült új korszak Hosszu Józsefben is élénk reményeket keltett egy szebb jövő iránt, a melyben az egyes tehetőségeknek érvényesíthetősére tárgabb tér kínálkozott — s tanári székéből kilépett, hogy magának más pályát választhasson. Látván azonban, hogy a politikai ügyek mindinkább bonyolódának s a forradalom a kitörés pontján van, lakását Nagyagra tette át, a hol, távol a világ zajától, visszavonulva várta be a dolgok lefolyását. Amde az események lezajlásával táplált videreményei is szétfoszlottak, s az önfenntartás ösztönétől indítatva, 1850-ben mint cs. kir. adóhivatali ellenőr államszolgálatba lépni kényszerült. Csakhamar adószedővé nevezetett ki, de e hivatalában, kivált az 1859-ki

francia-orosz háboru kitörése után több kellemetlensége levén, hivataláról lemondott s az államszolgálatot végkép odahagyta.

Ezután egész idejét politikai és publicistikai tanulmányoknak szentelte, hogy magát azon hivatás betöltésére előkészítse, melyet a viszonyok a Bach-féle abszolutismus letűnésével számára kijelölni látszottak. Az 1861. okt. 20-diki diploma kelése után csakhamar láttuk őt „Mezőségi román“ álnév alatt a „Kolozsvári Közlöny“ben a jogfolytonosság és unio mellett harcolni. Az 1861 diki szebeni román konferenciában

érvényt szerezhetett volna, a provisorium beálltával többi alkotmányos tisztársaival együtt visszalépett.

Hogy mint egyszerű magánember is hasznára lehessen hazájának és nemzetének, részint a „Kol. Közlöny“ben, gyakrabban pedig a „Concordia“ című pesti román lapban folyvást dolgozott, nemzetfeleit a magyar alkotmány szabadelvű, helyes és jótékony voltáról meggyőzendő. A „Concordia“ban megjelent legfigyelemre méltó cikkei ezek: 1) „Az erdélyi országgyűlésnek adó-megszavazási és unjonzemegajánlási joga volt.“

2) „Magyarország alkotmánya.“

3) „Hogyan lehetne a román papság sorsán javítani.“ 4) „A román kongresszus.“ 5) „Az erdélyi törvényesékek szervezésének szükséges volta.“ stb.

Alkotmányos gondolkozása ismeretes levén, az 1863-diki szebeni tartománygyűlés alkal-mával, bárha követjelöltül három helyütt is fel vala léptetve, a centralizációhoz szító román bürokratia meghúsitá megválasztatását. Annál nagyobb elégtételt szolgáltattak neki az 1865-diki erdélyi adhoc országgyűlésre kiirt választások; előbb Dobokamegyében akarák megválasztani, ottani jelöltéséről azonban lemondván, Kolozsme-gyében választatott meg a magyar, román és szász választók egyeteme által, és pedig egyhangulag.

Az országgyűlésen megjelenvén, az 1865. decz. 2-diki ülésben első volt a román képviselők közül, ki a jogfolytonos-ságot s az ennek alapján követ-társra Zeyk Károly által indítványozott feliratot pártolta, támogatta s egyszerűsind ro-mán választói kívánalmait, egy külön iratban formulázva, a pesti közös hongytilés elé leendő terjesztés végett benyújtotta.

Legyen szabad remélnünk, hogy a kolozs-megyei választók, kiknek bizalmát Hosszu József ily fényesen igazolta, alkalmat nyuj-tandanak neki, mikép alkotmányos nézeteit s ennek folytán nemzete érdekeit nemsokára

HOSSZU JÓZSEF.

másodmagával védte az uniót és törvényeséget.

1861-ben az erdélyi vármegyék vissza-szervezésekor Kolozsmegeye alispánjává vá-lasztotta. Ez egész hivatali működését a népiskolák jó karba helyezésére fordította s e részben nagyon gyakorlati rendeleteket bo-csátott közre. Mielőtt azonban ezeknek